

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Comarch
za okres 01.01.2008-30.06.2008**

**Sprawozdanie sporządzone według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej**

I.	SKONSOLIDOWANY BILANS	- 3 -
II.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	- 4 -
III.	SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	- 5 -
IV.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	- 6 -
V.	INFORMACJA DODATKOWA	- 7 -
1.	Informacje o strukturze i działalności Grupy	- 7 -
2.	Opis stosowanych zasad rachunkowości	- 7 -
2.1.	Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego	- 9 -
2.2.	Rozpoznawanie przychodów i kosztów	- 15 -
2.3.	Zarządzanie ryzykiem finansowym	- 16 -
2.4.	Informacje dotyczące wielkości śródrocznych	- 17 -
2.5.	Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF	- 18 -
3.	Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	- 19 -
3.1.	Sprawozdawczość wg segmentów za 6 miesięcy 2008 roku	- 19 -
3.2.	Rzeczowe aktywa trwałe	- 21 -
3.3.	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	- 22 -
3.4.	Zapasy	- 23 -
3.5.	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	- 23 -
3.6.	Pochodne instrumenty finansowe	- 23 -
3.7.	Należności handlowe oraz pozostałe należności	- 24 -
3.8.	Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	- 24 -
3.9.	Kapitał zakładowy	- 24 -
3.10.	Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	- 27 -
3.11.	Kontrakty długoterminowe	- 27 -
3.12.	Kredyty, pożyczki	- 28 -
3.13.	Zobowiązania warunkowe	- 29 -
3.14.	Odroczony podatek dochodowy	- 30 -
3.15.	Zysk na akcję	- 31 -
4.	Noty dodatkowe	- 31 -
4.1.	Informacje o akcjonariuszach oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące	- 31 -
4.2.	Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy ComArch S.A.	- 32 -
4.3.	Pozostałe wydarzenia II kwartału 2008 roku	- 33 -
4.4.	Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe	- 34 -
4.5.	Zdarzenia po dacie bilansu	- 34 -
4.6.	Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej	- 35 -
4.7.	Stanowisko Zarządu odnośnie zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz	- 35 -
4.8.	Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi, których łączna wartość od początku roku przekracza 500 000 EURO (poza transakcjami typowymi i rutynowymi)	- 35 -
4.9.	Informacje o udzielonych przez Spółkę i podmiot zależny poręczeniach oraz gwarancjach ..	- 35 -
4.10.	Inne istotne informacje dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz informacje, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez emitenta	- 35 -
5.	Opis istotnych dokonań i niepowodzeń oraz czynników i zdarzeń mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy Grupy Comarch w II kwartale 2008 roku oraz czynników, które będą miały wpływ na osiągnięte wyniki w perspektywie co najmniej kolejnego kwartału ..	- 36 -
5.1.	Przychody ze sprzedaży i wynik finansowy	- 36 -
5.2.	Struktura przychodów	- 38 -
5.3.	Portfel zamówień	- 40 -
5.4.	Kurs akcji ComArch S.A.	- 40 -
5.5.	Zdarzenia z II kwartału 2008 roku o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch	- 41 -
5.6.	Zdarzenia po dacie bilansu o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch ..	- 41 -
VI.	SKRÓCONE KWARTALNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE COMARCH S.A. ZA II KWARTAŁ 2008 ROKU	- 42 -

I. Skonsolidowany bilans

	Nota	Stan na 30 czerwca 2008 r.	Stan na 31 grudnia 2007 r.
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	3.2	209 598	182 633
Wartość firmy		3 284	3 284
Wartości niematerialne		37 520	35 559
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		8 684	8 458
Inwestycje w jednostkach zależnych	3.3	-	-
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	3.3	-	-
Inwestycje pozostałe		607	106
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3.14	8 111	12 341
		267 804	242 381
Aktywa obrotowe			
Zapasy	3.4	22 243	32 839
Należności handlowe oraz pozostałe należności	3.7	148 239	188 550
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		112	-
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	3.11	16 718	17 806
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3.5	10 175	-
Pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.6	84	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		252 592	66 362
		450 163	305 557
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	3.8	2 864	10 551
AKTYWA RAZEM		720 831	558 489
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki			
Kapitał zakładowy	3.9	7 960	7 960
Pozostałe kapitały		131 846	128 875
Różnice kursowe		(423)	321
Zysk netto za okres bieżący		166 840	42 770
Niepodzielony wynik finansowy		149 395	106 626
		455 618	286 552
Udziały mniejszości		14 706	14 228
Kapitał własny razem		470 324	300 780
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i pożyczki	3.12	89 482	77 739
Inne zobowiązania		-	113
Zobowiązania z tyt. odroczonego podatku dochodowego		35 959	6 634
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia		2 871	2 669
		128 312	87 155
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	3.10	105 911	152 867
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		1 343	3 037
Zafakturowane przychody dotyczące kontraktów długoterminowych	3.11	4 654	7 125
Kredyty i pożyczki	3.12	6 767	4 945
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia		3 520	2 580
		122 195	170 554
Zobowiązania razem		250 507	257 709
PASYWA RAZEM		720 831	558 489

II. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	II kwartał 2008	6 miesięcy 2008	II kwartał 2007	6 miesięcy 2007
Przychody ze sprzedaży		164 720	275 052	172 033	270 409
Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów		(128 666)	(214 404)	(142 861)	(214 404)
Zysk brutto na sprzedaży		36 054	60 648	29 172	56 005
Pozostałe przychody operacyjne		53	484	469	750
Koszty sprzedaży i marketingu		(12 467)	(22 848)	(9 010)	(18 902)
Koszty ogólnego zarządu		(17 708)	(26 118)	(7 643)	(14 916)
Pozostałe koszty operacyjne		(1 687)	(2 358)	(2 810)	(3 904)
Zysk operacyjny		4 245	9 808	10 178	19 033
Koszty finansowe - netto		2 245	192 189	(603)	(121)
Udział w zyskach/ (stratach) jednostek stowarzyszonych		-	-	992	1 846
Zysk przed opodatkowaniem		6 490	201 997	10 567	20 758
Podatek dochodowy		(4 033)	(34 730)	(2 712)	(2 829)
Zysk netto za okres		2 457	167 267	7 855	17 929
W tym:					
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki		1 704	166 840	7 888	17 886
Zysk netto przypadający na udziałowców mniejszościowych		753	427	-33	43
		2 457	167 267	7 855	17 929
Zysk na akcję przypadający na akcjonariuszy Spółki za okres (wyrażony w PLN na jedną akcję)					
– podstawowy	3.15	0,21	20,96	1,03	2,33
– rozwodniony	3.15	0,21	20,96	1,02	2,30

III. Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

	Przypadające na akcjonariuszy Spółki					Udziały mniejszości	Kapitał własny razem
	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały	Różnice kursowe	Wynik netto za okres	Niepodzielony wynik finansowy		
Stan na 1 stycznia 2007 r.	7 519	127 795	463	-	106 626	14 580	256 983
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	554	-	-	-	-	554
Podwyższenie kapitału	441	-	-	-	-	-	441
Różnice kursowe ⁽¹⁾	-	-	(99)	-	-	-	(99)
Zysk za okres ⁽²⁾	-	-	-	17 886	-	43	17 929
Suma przychodów ujętych w kapitałach (1+2)	-	-	(99)	17 886	-	43	17 830
Stan na 30 czerwca 2007 r.	7 960	128 349	364	17 886	106 626	14 623	275 808
Stan na 1 stycznia 2008 r.	7 960	128 875	321	-	149 396	14 228	300 780
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	2 970	-	-	-	-	2 970
Kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	-	-	-	-	-
Podwyższenie kapitału	-	-	-	-	-	51	51
Różnice kursowe ⁽¹⁾	-	-	(744)	-	-	-	(744)
Zysk za okres ⁽²⁾	-	-	-	166 840	-	427	167 267
Suma przychodów ujętych w kapitałach (1+2)	-	-	(744)	166 840	-	427	166 523
Stan na 30 czerwca 2008 r.	7 960	131 845	(423)	166 840	149 396	14 706	470 324

IV. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

	6 miesięcy 2008	6 miesięcy 2007
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk netto	167 267	17 929
Korekty razem	(137 213)	(5 414)
Udział w (zyskach) stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	(1 846)
Amortyzacja	9 382	8 101
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	(854)	(37)
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	1 170	1 646
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	(189 708)	(99)
Zmiana stanu zapasów	10 595	(21 144)
Zmiana stanu należności	51 181	(17 508)
Zmiana stanu zobowiązań i rezerw, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	(21 925)	25 473
Inne korekty	2 946	-
Zysk netto pomniejszony o korekty razem	30 054	12 515
Zapłacony podatek dochodowy	(2 033)	(3 279)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	28 021	9 236
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Nabycie jednostki stowarzyszonej	-	-
Wpływy ze sprzedaży jednostki stowarzyszonej	-	-
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(39 026)	(35 697)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	258	387
Nabycie wartości niematerialnych	(3 586)	(2 427)
Nabycie dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	(16 965)	(2 082)
Wpływy ze sprzedaży dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	206 489	2 078
Udzielone pożyczki długoterminowe	(500)	-
Odsetki	530	-
Inne wpływy z aktywów finansowych	(210)	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	146 990	(37 741)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpłata z tytułu emisji kapitału	-	-
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	15 031	20 535
Wpływy netto z wydania udziałów (emisji akcji)	51	441
Spłata kredytów i pożyczek	(1 564)	(1 249)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	-	-
Odsetki od obligacji	-	-
Pozostałe odsetki	(2 826)	(1 470)
Inne wydatki	-	-
Inne wpływy finansowe	71	-
Środki pieniężne netto wykorzystane w/pochodzące z działalności finansowej	10 763	18 257
Zmiana środków pieniężnych netto	185 774	(10 248)
Środki pieniężne na początek okresu	66 362	62 790
Dodatnie (ujemne) różnice kursowe w środkach pieniężnych	(1 164)	(525)
Środki pieniężne na koniec okresu	250 972	52 017
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	10 086	-

V. Informacja dodatkowa

1. Informacje o strukturze i działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka ComArch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A, jest działalność wytwórcza, handlowa i usługowa w zakresie informatyki i telekomunikacji - PKD 72.22.Z Oznaczenie sądu rejestrowego dla ComArch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieście w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka ComArch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiąganych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki ComArch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

W dniu 30 czerwca 2008 r. w skład Grupy Comarch wchodziły następujące podmioty (w nawiasach udział głosów przypadający na ComArch S.A.):

- ComArch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie,
- ComArch, Inc. z siedzibą w Chicago (100,00 %),
- ComArch Panama, Inc. z siedzibą w Panamie (100,00 % zależna od ComArch, Inc.),
- ComArch Software AG z siedzibą w Dreźnie (100,00 %),
- ComArch Software S.A.R.L. z siedzibą w Lille (100,00 % zależna od ComArch Software AG),
- ComArch Middle East FZ-LCC z siedzibą w Dubaju (100,00 %),
- ComArch LLC z siedzibą w Kijowie (100,00 %),
- ComArch s.r.o. z siedzibą w Bratysławie (100,00 %),
- OOO ComArch z siedzibą w Moskwie (100,00 %),
- UAB ComArch z siedzibą w Wilnie (100,00 %),
- CA Services S.A. z siedzibą w Krakowie (99,90 %),
- ComArch Management Spółka z o. o. z siedzibą w Krakowie (100,00 %),
- ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (ComArch S.A. posiada 100,00 % wyemitowanych certyfikatów inwestycyjnych),
- ComArch Management Spółka z o. o. Spółka Komandytowo-Akcyjna z siedzibą w Krakowie (57,09 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty; 4,76 % głosów przypada na ComArch S.A.; 38,15 % głosów przypada na akcje nabyte przez ComArch Management Spółka z o. o. SKA celem umorzenia),
- Bonus Development Sp. z o.o. Spółka Komandytowa Akcyjna z siedzibą w Krakowie (99,12 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),
- iMed24 S.A. z siedzibą w Krakowie (100,00 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),
- iFIN24 S.A. z siedzibą w Krakowie (100,00 % głosów przypada na ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty),
- MKS Cracovia SSA z siedzibą w Krakowie (49,15 %).

Struktura działania Grupy Comarch jest następująca: podmiot dominujący pozyskuje większość kontraktów w dużej mierze realizując je, spółki ComArch, Inc., ComArch Software AG, ComArch Middle East FZ-LCC, ComArch LLC, ComArch Panama, Inc., OOO ComArch, UAB ComArch pozyskują kontrakty na rynkach zagranicznych i realizują je w całości lub w części. CA Services S.A. prowadzi działalność teleinformatyczną, polegającą na dostarczaniu łącz teleinformatycznych na potrzeby spółek Grupy oraz realizowanych przez Comarch kontraktów, a także świadczenia usług outsourcingowych i pozostałych informatycznych na rzecz ComArch S.A. oraz kontrahenta zagranicznego. Planowane jest ograniczenie działalności spółki ComArch s.r.o. ComArch Management Sp. z o.o. oraz ComArch Management Sp. z o.o. SKA prowadzą działalność związaną z informatyką. ComArch Corporate Finance FIZ prowadzi działalność inwestycyjną w zakresie nowych technologii i usług nie będących przedmiotem podstawowej działalności ComArch S.A. Głównym przedmiotem działalności Bonus Development Sp. z o.o. SKA jest działalność związana z rynkiem nieruchomości. iMed24 S.A. prowadzi projekt informatyczny związany z telemedycyną (zarządzanie rekordami medycznymi pacjentów w formie elektronicznej (EHR - Electronic Health Record). iFIN24 S.A. prowadzi projekt informatyczny związany z usługami finansowymi. MKS Cracovia SSA jest sportową spółką akcyjną.

2. Opis stosowanych zasad rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 6 miesięcy 2008 roku zostało przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości („MSR”), Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz interpretacjami opublikowanymi przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego za wyjątkiem tych pozycji, które zgodnie z niniejszymi zasadami są wyceniane w inny sposób. Sporządzenie sprawozdania wg MSSF wymaga dokonania szeregu szacunków i zastosowania własnego osądu. W nocy 2.3.2 zostały zaprezentowane te obszary sprawozdania finansowego, które wymagają znaczących szacunków lub w stosunku do których wymagana jest znacząca doza osądu. Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Comarch w dającej się przewidzieć przyszłości. Według Zarządu Spółki nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności.

Grupa Comarch sporządza rachunek zysków i strat w wersji kalkulacyjnej, natomiast rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 6 miesięcy 2008 roku obejmuje sprawozdania następujących spółek:

	Charakter powiązań	Metoda konsolidacji	Udział ComArch S.A. w kapitale zakładowym
ComArch S.A.	jednostka dominująca	pełna	
ComArch Software AG	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch, Inc.	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch Middle East FZ-LCC	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch LLC	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch s.r.o.	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch Panama, Inc.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch, Inc.
OOO ComArch	jednostka zależna	pełna	100,00 %
UAB ComArch	jednostka zależna	pełna	100,00 %
CA Services S.A.	jednostka zależna	pełna	99,90 %
ComArch Software S.A.R.L.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch Software AG
ComArch Management Sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100,00 %
ComArch Management Sp. z o.o. SKA	jednostka zależna	pełna	57,09 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, 4,76 % w posiadaniu ComArch S.A., 38,15 % akcji nabytych w celu umorzenia przez ComArch Management Sp. z o.o. SKA
ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	jednostka zależna	pełna	100,00 % ogólnej liczby certyfikatów inwestycyjnych
Bonus Development Sp. z o.o. SKA	jednostka zależna	pełna	99,12 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
iMED24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
iFIN24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100,00 % w posiadaniu ComArch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
MKS Cracovia SSA*	jednostka zależna	pełna	49,15 %

*) Spółka MKS Cracovia SSA jest spółką zależną od ComArch S.A. na podstawie MSR 27 pkt 13d.

2.1. Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego

2.1.1 Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Segment branżowy to grupa aktywów i działalności zaangażowanych w dostarczanie produktów i usług, które podlegają ryzykom i zwrotom z poniesionych nakładów inwestycyjnych innym niż pozostałe segmenty branżowe. Segment geograficzny dostarcza produkty lub usługi w pewnym środowisku gospodarczym, które podlega ryzykom i zwrotom innym niż w przypadku segmentów funkcjonujących w innych środowiskach gospodarczych. Jako segment podstawowy Grupa wybrała raportowanie wg segmentów branżowych. Do podstawowych segmentów należą segment informatyczny i sportowy.

2.1.2 Konsolidacja

a) Jednostki zależne

Jednostki zależne to wszelkie jednostki (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia), w odniesieniu, do których Grupa ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejścia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejścia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejęciem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejścia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów mniejszości. Nadwyżkę kosztu przejścia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt przejścia jest niższy od wartości godziwej aktywów netto przejętej jednostki zależnej, różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Transakcje, rozrachunki i nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Nie zrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przez przekazany składnik aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

b) Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20 do 50 % ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje określoną w dniu nabycia wartość firmy.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych kapitałach. O łączne zmiany stanu od dnia nabycia koryguje się wartość bilansową inwestycji. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niezabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba, że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą, a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Nie zrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone zostały, tam gdzie było to konieczne, zmienione dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

2.1.3 Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w polskich złotych (PLN), która jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji jednostki dominującej.

b) Transakcje i salda wyrażone w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmują się w rachunku zysków i strat, o ile nie odracza się ich w kapitale własnym, gdy kwalifikują się do uznania za zabezpieczenie przepływów pieniężnych i zabezpieczenie udziałów w aktywach netto.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej w korespondencji z rachunkiem zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży uwzględnia się w kapitale z wyceny w wartości godziwej.

c) Spółki wchodzące w skład Grupy

Wyniki i sytuację finansową wszystkich jednostek Grupy (z których żadna nie prowadzi działalności w warunkach hiperinflacji), których waluty funkcjonalne różnią się od waluty prezentacji, przelicza się na walutę prezentacji w następujący sposób:

(i) aktywa i zobowiązania w każdym prezentowanym bilansie przelicza się według kursu zamknięcia obowiązującego na ten dzień bilansowy,

(ii) przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat przelicza się według kursów średnich (chyba, że kurs średni nie stanowi zadowalającego przybliżenia skumulowanego wpływu kursów z dni transakcji – w takim wypadku przychody i koszty przelicza się według kursów z dni transakcji), a wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmują się jako odrębny składnik kapitału własnego.

Przy konsolidacji, różnice kursowe z tytułu przeliczenia inwestycji netto w jednostkach zagranicznych oraz kredytów, pożyczek i innych instrumentów walutowych wyznaczonych na zabezpieczenia takich inwestycji ujmują się w kapitale własnym. Przy sprzedaży jednostki prowadzącej działalność za granicą, takie różnice kursowe ujmują się w rachunku zysków i strat jako część zysku lub straty ze sprzedaży.

Wartość firmy i korekty do poziomu wartości godziwej, które powstają przy nabyciu jednostki zagranicznej, traktuje się jako aktywa i zobowiązania jednostki zagranicznej oraz przelicza według kursu zamknięcia.

2.1.4 Inwestycje

a) Aktywa i zobowiązania finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez Zarząd. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia. Tego typu instrumenty są wykazywane osobno w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Aktywa z tej kategorii zalicza się do aktywów obrotowych, jeżeli są przeznaczone do obrotu lub ich realizacji oczekuje się w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nie notowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Pożyczki i należności zalicza się do wykazywanych w bilansie należności handlowych i usług oraz pozostałych należności.

c) Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe

o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarząd Grupy zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

d) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to nie zaliczone do instrumentów pochodnych instrumenty finansowe przeznaczone do tej kategorii albo nie zaliczone do żadnej z pozostałych. Zalicza się je do aktywów trwałych, o ile Zarząd nie zamierza zbyć inwestycji w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji ujmują się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Inwestycje ujmują się początkowo według wartości godziwej powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Inwestycje wyłącza się z ksiąg rachunkowych, gdy prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami wykazywanymi w rachunku zysków i strat, wykazuje się po początkowym ujęciu według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), metodą efektywnej stopy procentowej. Zrealizowane i nie zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów finansowych wykazywanych według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi w korespondencji z w rachunkiem zysków i strat wykazuje się w rachunku zysków i strat, w okresie, w którym powstały. Nie zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej niepieniężnych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” ujmują się w kapitale własnym. W razie sprzedaży papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” lub utraty przez nie wartości, łączne dotychczasowe korekty do poziomu aktualnej wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat jako zyski i straty na inwestycyjnych papierach wartościowych.

Wartość godziwa inwestycji notowanych wynika z ich bieżącej ceny zakupu. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nie notowanych papierów wartościowych), Grupa ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, które są w zasadzie identyczne, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz powszechnie uznane za poprawne modele wyceny instrumentów pochodnych, oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku.

Grupa dokonuje na każdy dzień bilansowy oceny, czy występują obiektywne dowody na to, że składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły na wartości. W odniesieniu do kapitałowych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży”, przy ustalaniu, czy papiery wartościowe utraciły na wartości bierze się pod uwagę znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej danego papieru wartościowego poniżej jego kosztu. Jeżeli takie dowody występują w przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączne dotychczasowe straty – ustalone jako różnica pomiędzy ceną nabycia, a aktualną wartością godziwą, pomniejszona o ewentualne straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat – wyłącza się z kapitału własnego i ujmują w rachunku zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat z tytułu instrumentów kapitałowych nie podlegają odwróceniu w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

2.1.5 Aktywa trwałe

a) Wartości niematerialne

Wartości niematerialne ujmowane są w ewidencji według cen nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych metodą liniową. Przyjęto następujące stawki amortyzacyjne:

• oprogramowanie komputerowe	30 %
• licencje	30 %
• prawa autorskie	30 %
• pozostałe prawa	10 - 20 %

Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają oszacowanemu okresowi użytkowania wartości niematerialnych.

W przypadku wartości niematerialnych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA jest traktowane jako wartość niematerialna, o nieokreślonym okresie użytkowania i dlatego nie jest amortyzowane. Grunty będące w użytkowaniu wieczystym spółki MKS Cracovia SSA nie podlegają amortyzacji, gdyż posiadają nieokreślony okres użytkowania, z uwagi na fakt, iż Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, o których zależałoby przedłużenie tego prawa.

Wieczyste użytkowanie w Polsce traktowane jest jako synonim własności a nie dzierżawy, po zakończeniu której użytkownik oddaje grunt. Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych działań

współwłaściciela MKS Cracovia SSA czyli Gminy Kraków. Miasto wspiera działalność sportową w tym MKS Cracovia SSA m.in. poprzez:

- dofinansowywanie budowy infrastruktury sportowej
- umorzenie podatku od nieruchomości
- wniesienie aportem opłat za użytkowanie wieczyste

b) Wartość firmy

Wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto (obejmujących możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia) przejętej jednostki zależnej/stowarzyszonej na dzień przejęcia. Wartość firmy z przejęcia jednostek zależnych ujemnie się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy z przejęcia jednostek stowarzyszonych ujemnie się w ramach inwestycji w jednostkach stowarzyszonych. Wartość firmy jest testowana corocznie pod kątem utraty wartości i wykazywana w bilansie według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu ewentualnej utraty wartości. Zyski i straty ze zbycia jednostki uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki.

W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

c) Rzeczowe aktywa trwałe

Środki trwałe

Wycenione zostały według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

Szczegółowe zasady amortyzowania środków trwałych przyjętych przez Spółkę są następujące:

Środki amortyzowane są metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odpowiadających oszacowanemu okresowi użytkowania. W szczególności stawki amortyzacyjne wynoszą: 2,5 % (dla gr. I), 30 % (dla gr. IV) i 20 % (dla gr. VII i VIII). W przypadku środków trwałych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Spółka stosuje zasadę, że odsetki od kredytu inwestycyjnego w okresie realizacji inwestycji aktywowane są w pozycji środki trwałe w budowie. Odsetki od kredytu inwestycyjnego po przyjęciu środka trwałego sfinansowanego kredytem obciążają wynik roku w pozycji koszty finansowe.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych

Ulepszenia w obcych środkach trwałych wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

d) Leasing

Grupa użytkuje na zasadach leasingu samochody oraz sprzęt komputerowy. Ponieważ na mocy zawartych umów nastąpiło zasadniczo przeniesienie całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu, ujęte są one w księgach na zasadach leasingu finansowego. Wprowadzone zostały do ksiąg jako aktywa i zobowiązania w kwotach równych wartości minimalnych opłat leasingowych ustalonych na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenia niespłaconego salda zobowiązań. Część odsetkowa kosztów finansowych obciąża rachunek wyników przez okres trwania leasingu w taki sposób, aby uzyskać stałą stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda. Środki użytkowane na zasadach leasingu podlegają amortyzacji przez krótszy z okresów: okres umowy lub użytkowania.

e) Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Dotyczą prawa wieczystego użytkowania gruntów przez jednostkę dominującą ComArch S.A. Posiada ono określony okres użytkowania i dlatego podlega amortyzacji. Okres amortyzowania ustalono na 85 lat, czyli że amortyzowane jest według stawki 1,2 %.

f) Utrata wartości aktywów

Aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji, lecz corocznie są testowane pod kątem możliwej utraty wartości. Aktywa podlegające amortyzacji analizuje się pod kątem utraty wartości, ilekroć jakieś zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazują na możliwość niezrealizowania ich wartości bilansowej. Stratę z tytułu utraty wartości ujemnie się w wysokości kwoty, o jaką wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży i wartości użytkowej. Dla potrzeb analizy pod kątem utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym poziomie, w

odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębnie przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne).

2.1.6 Aktywa obrotowe

a) Zapasy, produkty w toku oraz towary

Wykazywana w sprawozdaniu produkcja w toku dotyczy wytwarzanego przez Grupę i przeznaczonego do wielokrotnej sprzedaży oprogramowania. Produkcja w toku jest wyceniana według technicznych bezpośrednich kosztów wytworzenia.

Wytworzone przez Grupę i przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży oprogramowanie użytkowe wyceniane jest w okresie przynoszenia przez nie korzyści ekonomicznych, nie dłuższym niż 36 miesięcy, jakie następują od rozpoczęcia sprzedaży, w wysokości nadwyżki kosztów ich wytworzenia nad przychodami netto uzyskanymi ze sprzedaży tych produktów w ciągu kolejnych 36 miesięcy. Nie odpisane po tym okresie koszty wytworzenia zwiększają pozostałe koszty operacyjne.

W zależności od charakteru wytworzonego oprogramowania i oceny możliwości jego sprzedaży stosuje się zasadę odpisywania w koszt własny poniesionych na jego wytworzenie nakładów w wysokości od 50 % do 100 % zafakturowanej w powyższym okresie sprzedaży z tym, że jako podstawową stosuje się stawkę 50 %. Jeżeli Spółka posiada wcześniej informacje o ograniczeniu możliwości dalszej sprzedaży, niezwłocznie dokonuje odpisu aktualizującego wartość produkcji w toku w wysokości nakładów, w stosunku, do których występuje prawdopodobieństwo nie odzyskania, bądź też dokonuje jednorazowo odpisania całości nierozliczonych nakładów (w zależności od stopnia oceny ryzyka) w ciężar kosztu własnego sprzedaży.

Ewidencja materiałów i towarów prowadzona jest według rzeczywistych cen zakupu. Rozchody wyceniane są według zasady pierwsze przyszło, pierwsze wyszło (FIFO). Materiały i towary wycenione są według rzeczywistych cen zakupu nie wyższych od cen sprzedaży netto.

b) Należności

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości godziwej, a w następnych okresach wg skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu).

Należności w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

W celu urealnienia wartości, należności zostały pomniejszone o odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych. Odpis z tytułu utraty wartości odpowiada różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością bieżącą rzeczywistych przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów. Ze względu na specyfikę działalności (występowanie w ograniczonym zakresie należności od tzw. kontrahentów masowych), dokonywanie stosownych odpisów aktualizacyjnych odbywa się drogą szczegółowej identyfikacji należności i oceny zagrożenia wpływu środków pieniężnych wynikających z uwarunkowań umownych i biznesowych.

c) Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Kategoria ta obejmuje środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych oraz płynne krótkoterminowe papiery wartościowe.

d) Rozliczenie kontraktów długoterminowych

Koszty związane z kontraktami długoterminowymi ujmuje się w momencie poniesienia. Wynik na kontraktach ustala się według stopnia zaawansowania prac, o ile jest możliwe wiarygodne ustalenie stopnia zaawansowania. Stopień zaawansowania mierzy się w oparciu o wyrażony procentowo stosunek kosztów poniesionych do dnia bilansowego, do łącznych szacowanych kosztów z tytułu kontraktu. Jeżeli prawdopodobne jest że łączne koszty z tytułu umowy przekroczą łączne przychody, to przewidywaną stratę ujmuje się natychmiast.

Grupa prezentuje w aktywach pozycję „Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych” w przypadku gdy występuje nadwyżka poniesionych kosztów i ujętych zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, nad wartością zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów. W przeciwnym przypadku, tj. gdy występuje nadwyżka zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów nad wartością poniesionych kosztów i ujętych zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, Grupa prezentuje w zobowiązaniach pozycję „Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych”. Ww. nadwyżki są ustalane dla każdego kontraktu osobno i prezentowane rozdzielnie bez saldowania poszczególnych pozycji.

2.1.7 Kapitał własny

Kapitał własny obejmuje między innymi:

- a) kapitał zakładowy jednostki dominującej wykazany w wartości nominalnej,
- b) pozostałe kapitały utworzone:

- c) z podziału zysku,
- d) z nadwyżki sprzedaży akcji ponad wartość nominalną,
- e) z wyceny opcji menedżerskiej
- f) zysk nie podzielony wynikający z korekt z tytułu zmiany zasad rachunkowości oraz z wyników osiągniętych przez Grupę, a nie przeniesionych do pozostałych kapitałów.

2.1.8 Świadczenia pracownicze

a) Świadczenia oparte na akcjach

Grupa prowadzi program wynagrodzeń opartych na akcjach i regulowanych akcjami. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji powiększa koszty. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji, z wyłączeniem wpływu ewentualnych niezwiązanych z rynkiem kapitałowym warunków nabywania uprawnień (np. celów do osiągnięcia w zakresie rentowności i wzrostu sprzedaży). Warunki nabywania uprawnień do realizacji uwzględnia się w założeniach co do przewidywanej liczby opcji, które mogą być zrealizowane. Na każdy dzień bilansowy jednostka dominująca weryfikuje swoje oszacowania. Wpływ ewentualnej weryfikacji pierwotnych oszacowań Grupa ujmuje w rachunku zysków i strat, w korespondencji z kapitałem własnym. Uzyskane wpływy z tytułu realizacji opcji, tj. wpływy z tytułu objęcia akcji (pomniejszone o koszty transakcyjne bezpośrednio związane z realizacją) odnosi się na kapitał zakładowy (wartość nominalna) oraz kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.

2.1.9 Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

a) Zobowiązania handlowe i pozostałe zobowiązania

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości godziwej, a na dzień bilansowy w kwocie skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu). Zobowiązania w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

b) Zobowiązanie finansowe

W momencie początkowego ujęcia zobowiązania finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika zobowiązań niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, jednostka wycenia zobowiązania finansowe według amortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, wycenianych wg wartości godziwej. Zobowiązania finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczone podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

c) Rezerwy na zobowiązania

Rezerwy na koszty restrukturyzacji, naprawy gwarancyjne oraz roszczenia prawne ujmuje się, jeżeli:

- Grupa posiada bieżące prawne lub zwyczajowe zobowiązanie wynikające z przeszłych zdarzeń,
- istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że w celu rozliczenia tych zobowiązań konieczne będą wydatki środków Grupy oraz
- wartość ta została oszacowana w sposób wiarygodny.

Rezerwy restrukturyzacyjne obejmują głównie odprawy pracownicze. Rezerw nie ujmuje się w odniesieniu do przyszłych strat operacyjnych.

Jeżeli występuje szereg podobnych zobowiązań, prawdopodobieństwo konieczności wydatkowania środków w celu ich rozliczenia określa się dla całej grupy podobnych zobowiązań. Rezerwę ujmuje się nawet wówczas, gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków w związku z jedną pozycją zawierającą się w grupie zobowiązań jest niewielkie.

Rezerwy wycenia się według wartości bieżącej kosztów oszacowanych zgodnie z najlepszą wiedzą przez kierownictwo Spółki, których poniesienie jest niezbędne w celu rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy. Stopa dyskonta zastosowana do ustalenia wartości bieżącej odzwierciedla aktualną ocenę rynkową wartości pieniądza w czasie oraz zwiększenia dotyczące danego zobowiązania.

2.1.10 Odroczony podatek dochodowy

Jako generalną zasadę przyjmuje się zgodnie z MSR 12, iż w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, tworzona jest rezerwa i ustalone aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności.

Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień bilansowy, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Różnica pomiędzy stanem zobowiązań i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego wpływa na wynik finansowy, przy czym zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnoszone są również na kapitał własny.

2.2. Rozpoznawanie przychodów i kosztów

Prowadzona przez Grupę Comarch działalność w zdecydowanej większości polega na wytwarzaniu oprogramowania do wielokrotnej sprzedaży oraz na realizacji informatycznych kontraktów integracyjnych. W ramach kontraktów integracyjnych Grupa Comarch oferuje wykonanie systemów informatycznych "pod klucz" składających się z oprogramowania (własnego i obcego) i/lub sprzętu komputerowego i/lub świadczeniu usług takich jak:

- usługi wdrożeniowe,
- usługi instalacyjne,
- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny,
- usługi asysty technicznej,
- usługi *customizacji* (dostosowania) oprogramowania,
- inne usługi informatyczne i nieinformatyczne niezbędne do realizacji systemu.

Przy ustalaniu całkowitych przychodów z kontraktu uwzględnia się:

- przychody z oprogramowania własnego (niezależnie od formy, w jakiej oprogramowanie to jest udostępniane, czyli: licencje, prawa majątkowe, itp.),
- przychody z usług, o których mowa w poprzednim akapicie.

Kierownik jednostki może podjąć decyzję o zaliczeniu do całkowitych przychodów z kontraktu szacowanych przychodów, dla których istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostaną zrealizowane (np. w trakcie realizacji kontraktu z przyczyn technicznych następuje modyfikacja projektu i istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że zamawiający zaakceptuje modyfikację i wysokość przychodów wynikających z tej modyfikacji).

Dla kontraktów integracyjnych, w ramach których dostarczane jest oprogramowanie autorstwa Grupy Comarch przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży, osobno ujmuje się w księgach przychody i koszty związane z tym oprogramowaniem oraz przychody i koszty związane z pozostałą częścią kontraktu integracyjnego.

Różne kontrakty integracyjne łączy się i ujmuje w księgach razem jako jeden kontrakt, jeżeli:

- umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej i precyzyjne rozdzielenie kosztów ich realizacji jest niemożliwe lub
- umowy są tak ściśle powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu ze wspólną dla całego projektu marżą zysku.

Przychody z tytułu pozostałych usług (np. usługi serwisowe, usługi asysty) rozpoznaje się równomiernie w okresie trwania umowy/świadczenia usług. Przychody ze sprzedaży sprzętu komputerowego oraz innych towarów rozpoznaje się zgodnie z ustalonymi warunkami dostawy.

Przychody ze sprzedaży pozostałych usług, produktów, towarów i innych składników majątkowych obejmują sumy wartości godziwych należnych zafakturowanych przychodów, z uwzględnieniem upustów i rabatów bez podatku od towarów i usług.

Koszty sprzedaży obejmują koszty marketingu oraz koszty pozyskania nowych zleceń przez centra (działy) sprzedaży Grupy Comarch.

Koszty ogólne obejmują koszty funkcjonowania Grupy Comarch jako całości i zalicza się do nich w szczególności koszty zarządu oraz koszty działów pracujących na potrzeby ogólne Grupy.

Różnice kursowe dotyczące należności ujmowane są w pozycji przychody ze sprzedaży a od zobowiązań w pozycji koszt sprzedanych produktów, usług i towarów.

Grupa otrzymuje dotacje na finansowanie prac badawczo-rozwojowych w ramach programów pomocy unijnej. Dotacje te ujmuje się w sposób systematyczny jako przychód w poszczególnych okresach, tak aby zapewnić ich współmierność z ponoszonymi kosztami, które dotacje te mają kompensować, stosownie do celu ich rozliczenia. Dotacje te pomniejszają odpowiednie koszty bezpośrednie, które to koszty po skompensowaniu ich z dotacją prezentowane są w koszcie sprzedanych produktów, usług i materiałów.

a) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Obejmują przychody i koszty nie związane bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostek i obejmują głównie: wynik na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, darowizny, utworzone rezerwy, skutki aktualizacji wartości aktywów.

b) Przychody i koszty finansowe

Obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek, wynik osiągnięty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej, ze zbycia aktywów finansowych, skutki aktualizacji wartości inwestycji.

2.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Spółka jest narażona na następujące główne rodzaje ryzyka finansowego:

a) ryzyko kredytowe

Spółka analizuje wiarygodność finansową potencjalnych klientów przed zawarciem umów na dostawę systemów informatycznych i w zależności od oceny standingu finansowego dostosowuje warunki każdej umowy do potencjalnego ryzyka. Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dywersyfikację sprzedaży Grupy do znacznej liczby kontrahentów z różnych branż gospodarki i z różnych regionów świata.

b) ryzyko zmiany stóp procentowych

Spółka jest narażona na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z posiadanymi środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z zawartymi długoterminowymi kredytami inwestycyjnymi przeznaczonymi na finansowanie nowych budynków produkcyjnych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR. Spółka nie dokonywała zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w tym obszarze, jednakże prowadzi stały monitoring sytuacji rynkowej w tym zakresie. Wpływ zmiany stóp procentowych na wysokość płaconych odsetek od kredytów jest częściowo kompensowany przez zmianę odsetek otrzymywanych od posiadanych środków pieniężnych.

c) ryzyko zmiany kursów walut

W związku ze sprzedażą eksportową lub denominowaną w walutach obcych Spółka jest narażona na ryzyko kursowe, szczególnie w odniesieniu do zmian kursów par walut EUR/PLN i USD/PLN. Równocześnie część kosztów Spółki jest również wyrażona lub powiązana z kursem walut obcych. W indywidualnych przypadkach Spółka dokonuje zabezpieczenia przyszłych płatności za pomocą kontraktów forward oraz opcji walutowych.

Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań finansowych Grupy denominowanych w walutach obcych na dzień bilansowy dotyczy należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz środków pieniężnych.

d) ryzyko płynności finansowej

Grupa posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi Grupy. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Grupę ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Grupa zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych.

2.3.1 Rachunkowość pochodnych instrumentów finansowych oraz działalności zabezpieczającej

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSR 39, będące zabezpieczeniem wartości godziwej wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSR 39, będące zabezpieczeniem przepływów pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi:

a) na kapitał z aktualizacji wyceny (w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie),

b) na wynik z operacji finansowych (w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia).

Instrumenty pochodne nie stanowiące instrumentu zabezpieczającego w rozumieniu MSR 39, wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

2.3.2 Ważne oszacowania i założenia

Oszacowania i osądy poddaje się nieustannej weryfikacji. Wynikają one z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne.

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia dotyczące przyszłości. Uzyskane w ten sposób oszacowania księgowe z definicji rzadko pokrywają się będą z faktycznymi rezultatami. Oszacowania i założenia, które niosą ze sobą znaczące ryzyko konieczności wprowadzenia istotnej korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w trakcie kolejnego roku obrotowego są zaprezentowane poniżej.

- a) oszacowania całkowitych kosztów realizacji projektów związane z wyceną kontraktów długoterminowych zgodnie z MSR 11

Zgodnie z przyjętymi przez Spółkę zasadami rachunkowości, Spółka dokonuje ustalenia stopnia zaawansowania kontraktów długoterminowych przez ustalenie proporcji dotychczas poniesionych kosztów danego projektu do całkowitych szacowanych kosztów projektów. Z uwagi na długoterminowy charakter prowadzonych projektów oraz ich złożoność, a także możliwość pojawienia się nie przewidywanych wcześniej trudności związanych z realizacją projektu, może się okazać, iż rzeczywiste całkowite koszty realizacji projektu będą różniły się szacunków dokonywanych na kolejne dni bilansowe. Zmiana szacunków całkowitych kosztów realizacji projektów mogłaby spowodować, iż ustalony na dzień bilansowy stopień zaawansowania projektu, a tym samym rozpoznany przychód, powinien być ustalony w innej wartości.

- b) oszacowania związane z ustaleniem i rozpoznaniem aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego zgodnie z MSR 12

W związku z prowadzeniem działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej i korzystaniem przez Spółkę z ulg podatkowych, Spółka dokonuje ustalenia wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, na bazie przewidywań dotyczących kształtowania się wysokości dochodu zwolnionego oraz okresu, w którym taki dochód może występować. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Spółka, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste wyniki i dochód zwolniony mogą się różnić od tych prognozowanych przez Spółkę.

- c) oszacowanie potencjalnych kosztów związanych z toczącymi się przeciwko Grupie postępowaniami sądowymi zgodnie z MSR 37

Na dzień bilansowy Grupa jest powodem i pozwany w postępowaniach sądowych. Sporządzając sprawozdanie finansowe, Grupa każdorazowo bada szanse i ryzyka związane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i stosownie do rezultatów takich analiz tworzy rezerwy na potencjalne straty. Zawsze istnieje jednak ryzyko, iż sąd wyda wyrok odmienny od przewidywań Spółki i utworzone rezerwy okażą się niewystarczające lub nadmierne w stosunku do rzeczywistych wyników postępowań.

- d) oszacowanie związane z przeprowadzeniem dorocznego testu na utratę wartości firmy zgodnie z MSSF 3 i MSR 36

Grupa przeprowadza na koniec każdego roku obrotowego test na utratę wartości firmy, zgodnie z polityką rachunkowości zawartą w nocie 2.1.5. b) W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości, wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Wartość odzyskiwalną ustala się na podstawie wartości godziwej. Wyliczenia te wymagają wykorzystania szacunków odnośnie projekcji przepływów pieniężnych w segmencie IT w kolejnym roku obrotowym oraz przewidywanego rozwoju rynku IT w Polsce w latach późniejszych. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Grupa, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste przepływy mogą się różnić od tych prognozowanych przez Grupę.

2.4. Informacje dotyczące wielkości śródrocznych

Branża informatyczna charakteryzuje się sezonowością sprzedaży. Największe obroty realizuje się zwykle w czwartym kwartale roku kalendarzowego. Koszty, które ponoszone są nierównomiernie w ciągu roku obrotowego jednostki gospodarczej antycypuje się lub przenosi do rozliczeń w czasie na dzień śródroczny, wtedy i tylko wtedy, gdy ich antycypacja lub przeniesienie do rozliczenia w czasie jest również odpowiednie na koniec roku obrotowego.

Podatek dochodowy bieżący jest wyliczany miesięcznie, w oparciu o aktualne dane finansowe, zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie w kraju siedziby spółki Grupy Kapitałowej.

2.5. Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską (UE). Zakres standardów przyjętych przez UE różni się od zakresu pełnych regulacji MSSF, które miałyby zastosowanie dla sprawozdań finansowych sporządzonych za dwa kwartały 2008 roku. Różnica ta wynika z poniższej zmiany do standardu, która nie została jeszcze przyjęta przez UE:

- Zmiana do MSR 39 Rachunkowość zabezpieczeń

W ocenie Zarządu Grupy Kapitałowej, niniejsza zmiana do standardu nie miałaby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałaby przyjęta do stosowania na dzień bilansowy.

Poniżej wymienione standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej i mają zastosowanie dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2008 roku lub później:

- Zmiana do MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego” (obowiązująca od 1 stycznia 2009 roku)

- MSSF 8 „Segmenty operacyjne”, zastępujący MSR 14, obowiązywał będzie dla sprawozdań rocznych za okresy rozpoczynające się 1 stycznia 2009 r. Grupa na bieżąco dokonywać będzie analizy zmian struktury organizacyjnej i w razie zaistnienia okoliczności uzasadniających wprowadzenia zmian wynikających z MSSF 8, będzie je wprowadzać.

- KIMSF 11 „Zastosowanie MSSF 2 w transakcjach dotyczących grupowych i własnych akcji i udziałów”, (data wejścia w życie: dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 marca 2007 r. lub później).

- Interpretacja KIMSF 12 „Umowy na usługi koncesjonowane”, obowiązuje od 1 stycznia 2008 r. Aktualnie interpretacja nie ma wpływu na sprawozdania finansowe Grupy.

- Interpretacja KIMSF 13 - Programy lojalnościowe (obowiązująca od 1 stycznia 2008 roku). Jeżeli zaistnieją okoliczności uzasadniające stosowanie interpretacji, Grupa będzie wprowadzać jej zasady.

- Interpretacja KIMSF 14 - Ograniczenie ujmowania nadwyżki w programie określonych świadczeń, minimalne wymogi dotyczące ujęcia oraz wzajemne powiązania między tymi wymogami (obowiązująca od 1 stycznia 2008 roku). Aktualnie interpretacja nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.

Według szacunków Zarządu Grupy Kapitałowej w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie będą miały istotnego wpływu na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości i sprawozdanie.

3. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

3.1. Sprawozdawczość wg segmentów za 6 miesięcy 2008 roku

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem sprawozdawczości według segmentów jest sprawozdawczość wg segmentów branżowych. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności: sprzedaż systemów informatycznych (określanych dalej jako „Segment IT”) oraz działalność sportowa (określanych dalej jako „Segment Sport”) prowadzona przez MKS Cracovia SSA. Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT.

Przychody, koszty i wynik finansowy

6 miesięcy 2007

Pozycja	Segment IT	Segment sport	Eliminacje	Razem
Przychody segmentu – sprzedaż klientom zewnętrznym	266 087	5 072	-	271 159
w tym:				
przychody ze sprzedaży	265 494	4 915	-	270 409
pozostałe przychody operacyjne	593	157	-	750
Przychody segmentu – sprzedaż pozostałym segmentom	-	3 210	(3 210)	-
Przychody segmentu ogółem*	266 087	8 282	(3 210)	271 159
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	247 260	4 987	-	252 247
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	-	3 210	(3 210)	-
Koszty segmentu ogółem*	247 260	8 197	(3 210)	252 247
Podatek bieżący	(687)	-	-	(687)
Aktywa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	(2 142)	-	-	(2 142)
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	1 846	-	-	1 846
Wynik netto	17 844	85	-	17 929
w tym:				
wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	17 844	42	-	17 886
wynik przypadający udziałowcom mniejszościowym	-	43	-	43

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

6 miesięcy 2008

Pozycja	Segment IT	Segment Sport	Eliminacje	Razem
Przychody segmentu– sprzedaż klientom zewnętrznym	460 226	7 499	-	467 725
w tym:				
przychody ze sprzedaży	267 647	7 405	-	275 052
pozostałe przychody operacyjne	390	94	-	484
przychody finansowe	192 189	-	-	192 189
Przychody segmentu– sprzedaż pozostałym segmentom	-	3 146	(3 146)	-
Przychody segmentu ogółem*	460 226	10 645	(3 146)	467 725
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	259 097	6 631	-	265 728
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	-	3 146	(3 146)	-
Koszty segmentu ogółem*	259 097	9 777	(3 146)	265 728
Podatek bieżący	(1 147)	(28)	-	(1 175)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	(33 462)	(93)	-	(33 555)
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	-	-	-	-
Wynik netto	166 520	747	-	167 267
w tym:				
wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	166 520	320	-	166 840
wynik przypadający udziałowcom mniejszościowym	-	427	-	427

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach Inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja na dzień 30 czerwca 2007 roku oraz 30 czerwca 2008 roku przedstawiają się następująco:

6 miesięcy 2007

	Segment IT	Segment Sport	Ogółem
Aktywa	480 773	40 623	521 396
Zobowiązania	205 839	39 749	245 588
Wydatki inwestycyjne	39 881	325	40 206
Amortyzacja	7 789	312	8 101

6 miesięcy 2008

	Segment IT	Segment Sport	Ogółem
Aktywa	675 757	45 074	720 831
Zobowiązania	237 044	13 463	250 507
Wydatki inwestycyjne	58 557	1 800	60 357
Amortyzacja	8 870	512	9 382

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Europa, Ameryka, Pozostałe kraje. Segment Sport prowadzi działalność wyłącznie na terenie Polski. Ze względu na to, że jedynie Segment IT prowadzi działalność poza krajem i

jednocześnie ponoszone w Segmencie IT koszty w znacznej mierze są wspólne dla sprzedaży eksportowej oraz krajowej nie jest celowe ustalanie wyniku odrębnie dla działalności eksportowej i krajowej. Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych. Podział przychodów ze sprzedaży, aktywów oraz wydatków inwestycyjnych ogółem wg segmentów geograficznych jest zaprezentowany poniżej.

Przychody ze sprzedaży podstawowej - wg lokalizacji rynków

	6 miesięcy 2008	6 miesięcy 2007
Kraj /Polska/	225 219	218 205
Europa	39 665	38 894
Ameryka	7 816	10 383
Pozostałe kraje	2 352	2 927
RAZEM	275 052	270 409

Suma aktywów - wg lokalizacji działalności

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Kraj /Polska/	691 594	518 776
Europa	16 813	25 078
Ameryka	6 211	6 885
Pozostałe kraje	6 213	7 750
RAZEM	720 831	558 489

Wydatki inwestycyjne - wg lokalizacji działalności

	6 miesięcy 2008	6 miesięcy 2007	12 miesięcy 2007
Kraj /Polska/	59 982	39 784	60 911
Europa	297	292	702
Ameryka	77	130	239
Pozostałe kraje	1	-	-
RAZEM	60 357	40 206	61 852

3.2. Rzeczowe aktywa trwałe

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Grunty, budynki i budowle	119 401	109 477
Środki transportu i urządzenia	37 227	36 876
Środki trwałe w budowie	50 991	34 181
Pozostałe	1 979	2 100
	209 598	182 633

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują głównie nieruchomości i urządzenia posiadane przez Grupę Comarch. Własnością Grupy są cztery budynki biurowe położone w Krakowie o łącznej powierzchni całkowitej 31 343 m. kw., budynek biurowy położony w Warszawie o powierzchni całkowitej 1 620 m. kw. oraz budynek biurowy w Łodzi. Grupa jest również w posiadaniu niezabudowanych nieruchomości gruntowych na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie o powierzchni ok. 3,8 ha. Środki trwałe w budowie obejmują głównie będący w trakcie realizacji kolejny budynek biurowy na terenie SSE o powierzchni całkowitej 11 445 m. kw.

3.3. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Według stanu na dzień 30 czerwca 2008 r. Grupa nie posiada inwestycji w jednostkach stowarzyszonych.

Stan na 1 stycznia 2007 r.	7 289
Udział w wyniku za 2007 rok	3 262
Przeniesienie udziałów w INTERIA.PL S.A. do aktywów klasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	(10 551)
Stan na 31 grudnia 2007 r.	-
Stan na 1 stycznia 2008 r.	-
Udział w wyniku za I półrocze 2008	-
Stan na 30 czerwca 2008 r.	-

	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Posiadane udziały w kapitale (%)
Stan na 31 grudnia 2007 r.				
INTERIA.PL S.A.	Polska	39 799	11 689	36,08
Stan na 30 czerwca 2008 r.				
INTERIA.PL S.A.	Polska	-	-	-

	Kraj rejestracji	Przychody	Zysk (strata)	Posiadane udziały w kapitale (%)
6 miesięcy 2007				
INTERIA.PL S.A.	Polska	30 897	5 118	36,08
6 miesięcy 2008				
INTERIA.PL S.A.	Polska	-	-	-

Na dzień 1 stycznia 2007 r. jednostka dominująca ComArch S.A. posiadała 2 538 369 sztuk akcji spółki INTERIA.PL S.A., co stanowiło 36,08 % kapitału zakładowego spółki. Akcje te uprawniały ją do wykonywania 11 609 625 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowiło 48,48 % ogólnej liczby głosów.

Na podstawie porozumienia z dnia 3 grudnia 2007 roku przenoszącego własność akcji INTERIA.PL S.A. pomiędzy ComArch S.A. z siedzibą w Krakowie a COMARCH Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowo - akcyjna z siedzibą w Krakowie ("SKA"), ComArch S.A. wniosła aportem do SKA całość posiadanych przez siebie akcji INTERIA.PL S.A., to jest 2 267 814 akcji imiennych uprzywilejowanych oraz 270 555 akcji zwykłych na okaziciela w spółce INTERIA.PL S.A. w Krakowie, które to akcje reprezentowały 36,08 % kapitału zakładowego INTERIA.PL S.A. i na które przypadają 48,48 % ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu INTERIA.PL S.A.

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2008 r. akcje INTERIA.PL S.A. nie stanowią już własności Grupy. W styczniu 2008 roku została rozliczona transakcja sprzedaży akcji spółki INTERIA.PL S.A. przez "COMARCH MANAGEMENT Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością" Spółka Komandytowo-Akcyjna do "BAUER MEDIA INVEST" GmbH będąca wynikiem umowy podpisanej 3 grudnia 2007 roku pomiędzy ComArch S.A. a "BAUER MEDIA INVEST" GmbH. Spółka informowała o szczegółach umowy w raporcie bieżącym nr 52/2007. Wyniki przedmiotowej transakcji zostały ujęte w rachunku zysków i strat Grupy za I kwartał 2008 r.

3.4. Zapasy

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Materiały i surowce	1 318	709
Produkcja w toku	15 322	13 634
Towary	5 589	18 494
Zaliczki na towary	14	2
	22 243	32 839

Koszt zapasów ujęty w pozycji „koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów” wyniósł 161 710 tys. zł (6 miesięcy 2008), 173 594 tys. zł (6 miesięcy 2007) oraz 302 984 tys. zł (12 miesięcy 2007). W roku 2008 Grupa odwróciła dokonany w 2007 roku odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 22 tys. zł. W II kwartale 2008 roku dokonano rozchodu towaru, w odniesieniu do którego utworzono odpis aktualizacyjny w 2007 roku. W II kwartale 2008 roku utworzono odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 71 tys. zł. Na posiadanych przez Grupę zapasach nie ustanowiono żadnych zabezpieczeń.

Na bazie dotychczas utrzymującej się tendencji w zakresie rozliczania produkcji w toku Grupa szacuje, że do rozliczenia po upływie 12 miesięcy od dnia bilansowego pozostanie kwota ok. 5,1 mln zł. Pozostałe zapasy zostaną rozliczone w całości w okresie do 12 miesięcy.

3.5. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Stan na początek roku	-	-
zwiększenia I półrocze	17 214	2 039
zbycie I półrocze	(7 039)	(2 039)
Stan na 30 czerwca	10 175	-
zwiększenia za II półrocze	-	-
zbycie za II półrocze	-	-
Stan na 31 grudnia	-	-

W okresach objętych niniejszym raportem nie dokonywano odpisów z tytułu utraty wartości aktywów dostępnych do sprzedaży.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży obejmowały jednostki uczestnictwa w funduszu rynku pieniężnego i papierów dłużnych KBC GAMMA SFIO (7 039 tys. zł) zbyte w trakcie okresu sprawozdawczego oraz bony komercyjne w PKO Leasing Finance S.A., Raiffeisen Leasing Polska SA, PKO Auto Finance S.A., BRE Leasing Sp. z o.o o łącznej wartości 9 965 tys. zł oraz depozyty w kwocie 210 tys. zł.

3.6. Pochodne instrumenty finansowe

	30 czerwca 2008 r.		31 grudnia 2007 r.	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	84	-	-	-
	84	-	-	-
<i>Część krótkoterminowa</i>	84	-	-	-

W sprawozdaniu finansowym zaprezentowano pochodne instrumenty finansowe jako aktywo w kwocie 84 tys. zł. Zyski i straty z tytułu wyceny terminowych kontraktów walutowych na dzień 30 czerwca 2008 r. zostały ujęte w rachunku zysków i strat. Ich realizacja nastąpi w okresie do 6 miesięcy od dnia bilansowego.

Grupa posiadała kontrakty terminowe typu forward zawarte w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut. Na dzień 30 czerwca 2008 r. ww. instrumenty zostały wycenione w wartości godziwej ustalonej wg ceny rynkowej a zmiany w wycenie zostały odniesione na wynik z operacji finansowych. Łączna wartość netto kontraktów forward otwartych na dzień 30 czerwca 2008 r. wyniosła 485 tys. EUR

3.7. Należności handlowe oraz pozostałe należności

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Należności handlowe	140 772	177 651
Minus odpis aktualizujący wartość należności	(6 993)	(5 699)
Należności handlowe netto	133 779	171 952
Należności pozostałe	5 355	4 849
Rozliczenia międzyokresowe czynne	3 821	3 094
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	5 253	7 937
Pożyczki	31	34
Należności od podmiotów powiązanych	-	684
	148 239	188 550
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>148 239</i>	<i>188 550</i>

Wartość godziwa należności handlowych oraz pozostałych należności jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej. Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, ponieważ Grupa posiada dużą liczbę klientów. Grupa ujęła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 1 744 tys. zł (6 miesięcy 2008) i 4 889 tys. zł (12 miesięcy 2007). Odpis ten ujęto w pozostałych kosztach operacyjnych w rachunku zysków i strat.

3.8. Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Aktywa trwale przeznaczone do zbycia	2 864	10 551

W związku z zamiarem sprzedaży, akcje INTERIA.PL S.A. w kwocie 10 551 tys. zł na dzień 31 grudnia 2007 r. zakwalifikowane zostały jako aktywa przeznaczone do sprzedaży. W styczniu 2008 r. transakcja sprzedaży została rozliczona, całość akcji zbyto na rzecz "BAUER MEDIA INVEST" GmbH a zatem na dzień 30 czerwca 2008 r. Grupa nie posiadała już akcji INTERIA.PL S.A.

Na dzień 30 czerwca 2008 r. jako aktywo trwale przeznaczone do zbycia wykazano wartość budynku biurowego należącego do ComArch S.A., zlokalizowanego w Warszawie, który poprzednio był ujęty w środkach trwałych. Zgodnie z decyzją Zarządu budynek postanowiono sprzedać, rozpoczęto też aktywne działania w celu znalezienia nabywcy. W ocenie Zarządu jednostki dominującej budynek powinien znaleźć nabywcę w okresie roku.

3.9. Kapitał zakładowy

	Ilość akcji (szt.)	Akcje zwykłe	Akcje własne	Razem
Stan na 1 stycznia 2007 r.	7 518 770	7 518 770	-	7 518 770
Realizacja opcji menedżerskiej (rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego 20 kwietnia 2007 r.)	441 826	441 826	-	441 826
Stan na 30 czerwca 2007 r.	7 960 596	7 960 596	-	7 960 596
Stan na 31 grudnia 2007 r.	7 960 596	7 960 596	-	7 960 596
Stan na 30 czerwca 2008 r.	7 960 596	7 960 596	-	7 960 596

Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 zł.

Na kapitał zakładowy ComArch S.A. składa się:

- 1) 883 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A,
- 2) 56 400 akcji zwykłych na okaziciela serii A,
- 3) 883 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B,
- 4) 56 400 akcji zwykłych na okaziciela serii B,
- 5) 3 008 000 akcji zwykłych na okaziciela serii C,
- 6) 1 200 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D,
- 7) 638 600 akcji zwykłych na okaziciela serii E,
- 8) 125 787 akcji zwykłych na okaziciela serii G,
- 9) 102 708 akcji zwykłych na okaziciela serii G3,
- 10) 563 675 akcji zwykłych na okaziciela serii H,
- 11) 441 826 akcji zwykłych na okaziciela serii I2.

Akcje imienne serii A i B są uprzywilejowane co do głosu w ten sposób, że na każdą akcję przypada 5 głosów na Walnym Zgromadzeniu. Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest dopuszczalna. W przypadku zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela tracą one wszelkie uprzywilejowanie. Zbycie akcji imiennej uprzywilejowanej powoduje wygaśnięcie związanego z nią uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu, przy czym nie powoduje wygaśnięcia uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu:

- a) zbycie na rzecz osób będących akcjonariuszami Spółki na dzień 18 marca 1998 roku,
- b) zbycie na rzecz zstępnych zbywcy,
- c) przejście własności akcji imiennej w wyniku spadkobrania.

Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. Zbycie akcji bez zgody Zarządu jest możliwe na warunkach określonych w Statucie ComArch S.A.

Akcje na okaziciela mają prawo do 1 głosu na WZA. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne nie jest dopuszczalna.

3.9.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5 % ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ComArch S.A. według stanu na dzień przekazania raportu kwartalnego

Małżeństwo Elżbieta i Janusz Filipiak posiadali razem 3 411 383 akcji (42,85 % w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 10 367 383 głosów na WZA, co stanowiło 69,15 % wszystkich głosów na WZA.

Wg wiedzy Spółki na dzień przekazania raportu klienci BZ WBK AIB Asset Management S.A. byli posiadaczami 2 150 852 sztuk akcji (27,02 % w kapitale zakładowym Spółki), z których przysługiwało 2 150 852 głosów na WZA, co stanowiło 14,35 % w ogólnej liczbie głosów na WZA. Akcje te obejmują akcje będące w posiadaniu BZ WBK AIB Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A., które na dzień sporządzenia raportu, wg wiedzy Spółki, posiadały 829 619 sztuki akcji (10,42 % w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 829 619 głosów na WZA (5,53 % ogólnej liczbie głosów na WZA).

Wg wiedzy Spółki nie wystąpiły zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta w okresie od przekazania poprzedniego raportu kwartalnego, tj. od 15.05.2008 r.

3.9.2. Zmiany w stanie kapitału zakładowego w II kwartale 2008

Nie wystąpiły.

3.9.3. Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki

a) Program opcji menedżerskich na lata 2005 - 2007

W dniu 30 czerwca 2005 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwałę nr 51 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki (łącznie 17 osób). Celem Programu było stworzenie dodatkowej motywacji dla Członków Zarządu oraz dla Pracowników Kluczowych poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu zysku netto Spółki. Program miał zostać zrealizowany poprzez zaoferowanie Członkom Zarządu i Pracownikom Kluczowym kolejno w 2006 roku, w 2007 roku i w 2008 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji wynosiła różnicę pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z grudnia każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2005 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Członkom Zarządu i Pracownikom Kluczowym.

Zgodnie z warunkami programu Spółka ustaliła, iż:

- a) średnia kapitalizacja ComArch S.A. z grudnia 2004 r. wyniosła 476,5 mln zł,
- b) średnia kapitalizacja ComArch S.A. z grudnia 2005 r. wyniosła 441,7 mln zł,
- c) średnia kapitalizacja ComArch S.A. z grudnia 2006 r. wyniosła 1 539,7 mln zł,
- d) średnia kapitalizacja ComArch S.A. z grudnia 2007 r. wyniosła 1 410,4 mln zł.

Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w grudniu 2005 r. i średnią kapitalizacją w grudniu 2004 r. była ujemna, co oznacza, iż nie został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2006 r. nie zostały wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

Rada Nadzorcza ustaliła wzrost kapitalizacji Spółki na dzień 31 grudnia 2006 roku w oparciu o notowania Spółki na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie na kwotę 1 098 010 607,08 zł oraz wartość opcji w wysokości 8,2 % wzrostu kapitalizacji Spółki tj. 90 036 869,78 zł. W dniu 12 lutego 2007 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę w sprawie realizacji programu opcji menedżerskiej i ustaliła, że w celu realizacji opcji zostanie wyemitowanych 441 834 akcji zwykłych na okaziciela serii I2 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł. Rada Nadzorcza Spółki podjęła w dniu 14 marca 2007 roku uchwałę w sprawie zmiany uchwały z dnia 12 lutego 2007 roku w sprawie realizacji opcji menedżerskiej. W jej rezultacie w celu realizacji programu opcji menedżerskich zostało

wyemitowanych 441 826 akcji zwykłych na okaziciela serii I2 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł. Subskrypcja akcji serii I2 została przeprowadzona w dniach 16 - 23 marca 2007. Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w grudniu 2007 r. i średnią kapitalizacją w grudniu 2006 r. była ujemna, co oznacza, iż nie został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2008 r. nie zostaną wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych.

b) Program opcji menedżerskich na lata 2008 - 2010

W dniu 28 czerwca 2007 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy ComArch S.A. podjęło uchwałę nr 40 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla Kluczowych Pracowników Spółki na lata 2008-2010. Celem Programu jest stworzenie dodatkowej motywacji dla Pracowników Kluczowych poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program zostanie zrealizowany poprzez zaoferowanie Pracownikom Kluczowym kolejno w 2009 roku, w 2010 roku i w 2011 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z grudnia każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2008 roku a ceną emisyjną akcji oferowanych Pracownikowi Kluczowemu i ilością akcji oferowanych Pracownikowi Kluczowemu. Podstawą obliczenia wartości Opcji będzie wzrost kapitalizacji Spółki, liczony:

- dla 2008 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2007 roku, a średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2008 roku,
- dla 2009 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2008 roku, a średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2009 roku,
- dla 2010 roku – jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2009 roku, a średnią kapitalizacją Spółki z grudnia 2010 roku.

W czwartym kwartale roku poprzedzającego dany rok realizacji Programu, Rada Nadzorcza ustali w drodze uchwały listę Pracowników Kluczowych oraz współczynniki Opcji indywidualnych. Lista Pracowników Kluczowych oraz współczynników Opcji indywidualnych ustalane będą niezależnie dla każdego kolejnego roku trwania Programu. Łączna wartość współczynników Opcji indywidualnych dla wszystkich Pracowników Kluczowych w danym roku realizacji Programu będzie wynosić 3 % (trzy procent) wzrostu kapitalizacji Spółki.

Zgodnie z MSSF2 Spółka jest zobowiązana obliczyć wartość opcji, a następnie ujmować ją jako koszt w rachunku zysków i strat w okresie życia danej opcji, tj. od dnia przyznania do dnia wygaśnięcia. Spółka będzie ujmować w rachunku wyników wartość poszczególnych opcji począwszy od momentu przyznania opcji dla Pracowników Kluczowych za dany rok trwania programu.

Spółka zwraca uwagę, że mimo iż wartość opcji każdorazowo pomniejsza zysk netto Spółki i Grupy, to jednak operacja ta nie wpływa na wartość przepływów pieniężnych w Spółce. Ponadto ekonomiczny koszt opcji ujmowany jest w rachunku wyników poprzez uwzględnienie w „rozwodnionym zysku netto” nowoemitowanych akcji dla uczestników Programu. Pomimo iż standard MSSF2 został oficjalnie przyjęty przez Unię Europejską do stosowania przez spółki giełdowe do sporządzania sprawozdań skonsolidowanych, to jednak przez wielu ekspertów jest on wskazywany jako kontrowersyjny, gdyż w ich ocenie ujęcie kosztu opcji w rachunku wyników prowadzi do podwójnego liczenia wpływu programu opcyjnego (raz przez wynik i drugi raz poprzez rozwodnienie).

W dniu 10 grudnia 2007 r. Rada Nadzorcza ComArch S.A. ustaliła w drodze uchwały nr 3/12/2007 listę Pracowników Kluczowych, którym w dniu 31 grudnia 2007 roku zostały przyznane opcje oraz współczynniki Opcji indywidualnych obowiązujące dla roku 2008. Łączna wartość współczynników Opcji indywidualnych obowiązujących dla roku 2008 wynosi 3%.

Zgodnie z MSSF2 spółka dokonała wyceny wartości opcji. Do wyceny opcji wykorzystano model wyceny opcji Black and Scholes. Poza założeniami wynikającymi z charakteru programu opcyjnego opisanymi powyżej, na potrzeby wyceny przyjęto następujące dodatkowe założenia:

- stopa wolna od ryzyka 5,74 % (średnia rentowność 52 tygodniowych bonów skarbowych);
- stopa dywidendy 0 % (przewidywana na dzień uchwalenia programu stopa dywidendy w okresie);
- oczekiwana zmienność 34,45 % (oczekiwaną zmienność opartą na historycznej zmienności z ostatnich 200 notowań poprzedzających dzień uchwalenia programu na bazie średniej ceny akcji z kursów open i close).

Ustalona wartość opcji wynosi 5 944 tys. zł i zostanie rozpoznana w rachunku wyników w roku 2008.

Wpływ rozpoznania wartości opcji w rachunku wyników za drugi kwartał 2008 wynosi 1 486 tys. zł.

3.9.4. Zmiany w stanie kapitału zakładowego po dacie bilansu

Nie wystąpiły.

3.10. Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Zobowiązania handlowe	40 837	75 203
Zobowiązania finansowe	-	-
Zaliczki otrzymane na poczet usług	1 722	5 202
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	-	403
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych obciążeń podatkowych	18 093	16 964
Zobowiązania inwestycyjne	4 854	5 115
Przychody przyszłych okresów	3 657	2 071
Rezerwa na urlopy	10 698	8 527
Rezerwa na koszty dotyczące okresu bieżącego, do poniesienia w przyszłości	21 268	28 342
Pozostałe zobowiązania	2 929	9 611
Fundusze specjalne (ZFŚS i Zakładowy Fundusz Mieszkaniowy)	1 853	1 429
Razem zobowiązania	105 911	152 867

Wartość godziwa zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej.

3.11. Kontrakty długoterminowe

	6 miesięcy 2008	6 miesięcy 2007
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym	40 745	53 692
a) przychody z zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	14 961	18 489
b) przychody z nie zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	24 402	31 285
c) przychody z nie zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym- efekt rozliczenia zgodnie z MSR 11	1 382	3 919

Z uwagi, iż Spółka stosuje zasadę ustalania stopnia zaawansowania prac proporcjonalnie do udziału poniesionych kosztów w całości kosztów kontraktu, suma poniesionych kosztów oraz ujętych wyników odpowiada przychodom.

Dokonano na koniec okresu sprawozdawczego wyceny kontraktów długoterminowych zgodnie ze stopniem zaawansowania prac. Zmiana stanu rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych ujętych w aktywach i pasywach między 31 grudnia 2007 a 30 czerwca 2008 prezentowana jest poniżej:

	Czynne	Bierne	Netto
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym			
Saldo RMK skonsolidowanych na 01.01.2007	23 926	9 744	14 182
Saldo RMK skonsolidowanych na 30.06.2007	25 606	7 505	18 101
Zmiana	-1 680	2 239	3 919
Saldo RMK skonsolidowanych na 01.01.2008	17 806	7 125	10 681
Saldo RMK skonsolidowanych na 30.06.2008	16 718	4 654	12 064
Zmiana	1 088	2 471	1 383

Różnica zmiany RMK księgowych do przeliczeń kontraktów (wg MSR 11).

3.12. Kredyty, pożyczki

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Długoterminowe		
Kredyty bankowe	89 482	77 739
Pożyczki	-	-
	89 482	77 739
Krótkoterminowe		
Kredyt w rachunku bieżącym	-	-
Pożyczki	206	205
Kredyty bankowe	6 561	4 740
	6 767	4 945
Kredyty, pożyczki ogółem	96 249	82 684

Kredyty inwestycyjne

W Grupie Comarch podmiot dominujący ComArch S.A. korzysta z następujących kredytów inwestycyjnych:

a) kredyt inwestycyjny w Fortis Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 20 000 tys. zł zaciągnięty w 2004 roku na sfinansowanie I etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Okres kredytowania wynosi 10 lat tj. do 2015 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Na dzień 30 czerwca 2008 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 14 000 tys. zł. Zabezpieczeniem kredytu są weksel in blanco, hipoteka na wybudowanej nieruchomości oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku.

b) kredyt inwestycyjny w Kredyt Bank S.A. z siedzibą w Warszawie zaciągnięty w 2006 roku na finansowanie II etapu budowy nowych budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 80 % wartości inwestycji, maksymalnie 26 824 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka na wybudowanej nieruchomości oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku. Na dzień 30 czerwca 2008 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 25 990 tys. zł.

c) kredyt inwestycyjny w Fortis Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 85 % wartości inwestycji, maksymalnie 44 000 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Wykorzystanie kredytu powinno nastąpić do 30 września 2008 r. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka na działkach, na których zostanie wybudowany budynek, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. Na dzień 30 czerwca 2008 r. wartość wykorzystanego kredytu wynosiła 40 799 tys. zł.

d) kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu nieruchomości gruntowej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 15 100 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 5 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka na nieruchomości będącej przedmiotem kredytowania. Na dzień 30 czerwca 2008 r. wartość kredytu przypadającego do spłaty wynosiła 15 100 tys. zł.

Wartość zobowiązań z tytułu kredytów została ujęta w wysokości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wartość godziwa zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek nie jest istotnie różna od wartości bilansowej. W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki nieterminowej spłaty kapitału lub wypłaty odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek, ani nie zostały naruszone inne warunki umów kredytów i pożyczek, uprawniające kredytodawcę do żądania wcześniejszej spłaty kredytu lub pożyczki.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej dotyczy kredytów inwestycyjnych (oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę procentową). Grupa prowadzi optymalizację kosztów odsetkowych poprzez stały monitoring struktury stóp procentowych i odpowiednie dopasowanie bazowej stopy procentowej kredytu.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej

Stan na 30 czerwca 2008 r.	do 6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kredyt inwestycyjny	3 204	3 203	40 727	48 755	95 889
odsetki	154	-	-	-	154
	3 358	3 203	40 727	48 755	96 043

Struktura zapadalności kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych długoterminowych

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Od 1 do 2 lat	6 407	5 458
Od 2 do 5 lat	34 320	31 473
Powyżej 5 lat	48 755	40 808
	89 482	77 739

Struktura walutowa wartości bilansowej kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
w walucie polskiej	96 249	82 684
	96 249	82 684

Efektywne stopy procentowe na dzień bilansowy:

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Kredyty bankowe	7,13%	6,18 %
Pożyczki	0%	6,20 %

Linie kredytowe w rachunku bieżącym (przysługujące, nie wykorzystywane na dzień bilansowy)

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
O zmiennym oprocentowaniu:		
– wygasające w ciągu jednego roku	35 159	25 436
	35 159	25 436

3.13. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 30 czerwca 2008 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie ComArch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 28 970 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2007 roku ich wartość wynosiła 46 461 tys. zł.

Przysługujące linie kredytowe na finansowanie działalności bieżącej (gwarancje, akredytywy)

	30 czerwca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Linie kredytowe *	87 000	90 000
	87 000	90 000

(*) zawierają linie kredytowe w rachunku bieżącym opisane w pkt. 3.12

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2008 r. ComArch S.A. nie poręczała za zobowiązania z tytułu umów leasingowych.

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczenia stron trzecich wynosi 4 781 tys. zł, z czego część została objęta rezerwami utworzonymi w roku poprzednim. Na koniec czerwca 2008 roku zostały utworzone dodatkowe rezerwy na kwotę potencjalnych roszczeń w wysokości 860 tys. zł.

Grupa na dzień 30 czerwca 2008 r. nie posiadała żadnych umownych zobowiązań do opłat z tytułu leasingu operacyjnego.

3.14. Odroczony podatek dochodowy

1. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej została uchwalona Ustawa z dnia 2 października 2003 roku o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. Nr 188, poz. 1840), która zmienia warunki zwolnień podatkowych dla podmiotów działających w specjalnych strefach ekonomicznych. Zgodnie z postanowieniem art. 6 ust. 1 Ustawy, podmioty te mogą się ubiegać o zmianę warunków zezwolenia w celu dostosowania go do obowiązujących w Unii Europejskiej zasad udzielania pomocy publicznej. Zgodnie z przepisem art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. b), pkt 2, pkt 3 Ustawy, maksymalna wielkość pomocy publicznej dla podmiotów, które prowadzą działalność w specjalnej strefie ekonomicznej na podstawie zezwolenia wydanego przed dniem 1 stycznia 2000 r., nie może przekraczać 75 % wartości inwestycji poniesionych w okresie od dnia uzyskania zezwolenia do dnia 31 grudnia 2006 r., przy czym przy ustalaniu maksymalnej wielkości pomocy publicznej uwzględnia się całkowitą wielkość pomocy publicznej uzyskanej od 1 stycznia 2001 r. Oznacza to zmianę dotychczasowego sposobu funkcjonowania ulg podatkowych (pomocy publicznej), z ulg nieograniczonych wartościowo, na ulgi ograniczone wartościowo i zależne od wartości dokonanych inwestycji. W przypadku ComArch S.A. maksymalna wartość pomocy publicznej nie będzie mogła przekroczyć 75 % wartości nakładów inwestycyjnych, które Spółka poniosła/poniesie w okresie od uzyskania zezwolenia tj. od dnia 22 marca 1999 r. do dnia 31 grudnia 2006 r.

Koszty inwestycji oraz wielkość pomocy podlegają dyskontowaniu zgodnie z par. 9 Rozporządzenia Rady Ministrów z 14 września 2004 r. w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. 220, poz. 2232) w brzmieniu zmienionym zgodnie z par. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z 8 lutego 2005 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie krakowskiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. nr 32, poz. 270) z uwzględnieniem par. 2 tego ostatniego Rozporządzenia.

ComArch S.A. wystąpił do Ministra Gospodarki o zmianę warunków zezwolenia i w dniu 1 lipca 2004 r. otrzymał decyzję Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2004 r. dotyczącą zmiany warunków zezwolenia na określone powyżej i zgodne z Ustawą. Równocześnie w zmienionym zezwoleniu wydłużony został do 31 grudnia 2017 r. okres, na jaki zostało wydane zezwolenie dla ComArch S.A. Oznacza to wydłużenie okresu, w jakim Spółka będzie mogła wykorzystać limit pomocy publicznej, przysługujący z tytułu poniesionych w specjalnej strefie ekonomicznej inwestycji.

Zgodnie z MSR 12 niewykorzystana ulga podatkowa na dzień 31 grudnia 2007 r. stanowi aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej na dzień 30 czerwca 2008 r., zdyskontowanej na dzień przyznania zezwolenia wynosi 25 481 tys. zł.

Spółka wykazała w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2007 r. aktywo z tytułu odroczonego podatku z tytułu ulgi inwestycyjnej z działalności w SSE (zwane dalej Aktywem) w wysokości 8 740 tys. zł. Aktywo to będzie realizować się sukcesywnie (w postaci odpisów pomniejszających zysk netto Grupy), w proporcji do generowania przez ComArch S.A. dochodu podatkowego osiągniętego z działalności zwolnionej na przestrzeni roku 2008. W okresie II kwartałów u 2008 r., ze względu na poziom osiągniętego w roku 2008 dochodu z działalności strefowej rozwiązano część utworzonego na 31 grudnia 2007 r. Aktywa w wysokości 4084 tys. zł. Równocześnie, zgodnie z MSR 12 Spółka będzie regularnie dokonywać weryfikacji wyceny rozpoznanego Aktywa pod kątem możliwości jego realizacji oraz dalszego rozpoznania na kolejne okresy. Spółka zwraca uwagę, iż rozpoznanie Aktywa nie wpływa na przepływy pieniężne w Spółce ani w Grupie (zarówno rozpoznanie Aktywa, jak również jego realizacja). Operacja ta ma więc charakter wyłącznie memoriałowy i wynika z zastosowania przez Grupę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Comarch. Ponieważ ComArch S.A. ma zamiar nadal inwestować w SSE, dlatego wystąpiono o nowe zezwolenie, które otrzymano w dniu 17 kwietnia 2007 r.

2. W okresie II kwartałów 2008 r. Grupa dokonała częściowego rozliczenia ujętego na 31 grudnia 2007 roku aktywa z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 650 tys. zł. Jednocześnie dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 959 tys. zł i zawiązania rezerwy na podatek odroczony w kwocie 106 tys. zł. Łączny wpływ ww. operacji na wynik roku 2008 roku wyniósł 203 tys. zł.

3. W okresie II kwartałów 2008 roku Grupa dokonała całkowitego odwrócenia utworzonego na dzień 31 grudnia 2007 r. aktywa z tytułu straty podatkowej w spółce zależnej ComArch Software AG w kwocie 161 tys. zł, oraz w spółce ComArch, Inc. w kwocie 294 tys. zł. Łączny wpływ na wynik -455 tys. zł.

4. W związku z transakcją zbycia akcji INTERIA.PL S.A. utworzono rezerwę na podatek odroczony w kwocie 29 215 tys. zł.

Łączny wpływ operacji wymienionych w pkt. 1-4 na wynik netto za 2008 r. wyniósł minus 33 551 tys. zł.

3.15. Zysk na akcję

	6 miesięcy 2008	6 miesięcy 2007
Zysk netto za okres przypadający na akcjonariuszy Spółki	166 840	17 886
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tys. sztuk)	7 960	7 692
Podstawowy zysk na akcję zwykłą (w zł)	20,96	2,33
Rozwodniona liczba akcji zwykłych (w tys. sztuk)	7 960	7 761
Rozwodniony zysk na jedną akcję	20,96	2,30

Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "6 miesięcy 2008" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy ComArch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2008 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2008 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "6 miesięcy 2007" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy ComArch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2007 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2007 roku, gdzie wagą jest ilość dni.

Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "6 miesięcy 2008" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy ComArch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2008 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2008 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "6 miesięcy 2007" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy ComArch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2007 roku oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2007 roku, gdzie wagą jest ilość dni oraz obliczonej zgodnie z MSR 33 rozwodnionej ilości potencjalnych akcji wynikającej z możliwego wykonania opcji menedżerskiej, przyznanych za rok 2007.

4. Noty dodatkowe

4.1. Informacje o akcjonariuszach oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące

4.1.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5 % ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ComArch S.A., wg stanu na dzień 15 maja 2008 r.

- małżeństwo Elżbieta i Janusz Filipiak, którzy posiadają razem 3 411 383 akcji (42,85 % w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 10 367 383 głosów na WZA, co stanowi 69,15 % wszystkich głosów na WZA;

- BZ WBK AIB Asset Management S.A., którego klienci, wg wiedzy Spółki, na dzień przekazania raportu byli posiadaczami 2 150 852 sztuk akcji (27,02 % w kapitale zakładowym Spółki), z których przysługiwało 2 150 852 głosów na WZA, co stanowiło 14,35 % w ogólnej liczbie głosów na WZA. Akcje te obejmują akcje będące w posiadaniu BZ WBK AIB Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A., które na dzień sporządzenia raportu, wg wiedzy Spółki, posiadały 829 619 sztuki akcji (10,42 % w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 829 619 głosów na WZA (5,53 % ogólnej liczbie głosów na WZA).

4.1.2. Zmiany w stanie posiadania akcji ComArch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące ComArch S.A. w okresie od 15 maja 2008 do 14 sierpnia 2008 roku

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania akcji ComArch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące na dzień opublikowania skonsolidowanego raportu kwartalnego za pierwszy kwartał 2008 roku, tj. 15 maja 2008 r. oraz w dniu 14 sierpnia 2008 roku, zgodnie z posiadanymi przez Spółkę informacjami.

Osoby zarządzające i nadzorujące	Funkcja	Stan na 14 sierpnia 2008 r.		Stan na 15 maja 2008 r.	
		Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)	Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)
Elżbieta i Janusz Filipiakowie	Przewodnicząca Rady Nadzorczej i Prezes Zarządu	3 411 383	69,15 %	3 411 383	69,15 %
Piotr Piątosza	Wiceprezes Zarządu	10 776	0,07 %	10 776	0,07 %
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	34 268	0,48 %	34 268	0,48 %
Piotr Reichert	Wiceprezes Zarządu	-	0,00 %	-	0,00 %
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	21 772	0,15 %	21 772	0,15 %
Konrad Tarański*	Wiceprezes Zarządu	-	0,00 %	-	-
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	-	0,00 %	-	0,00 %
Ilość wyemitowanych akcji		7 960 596	100,00 %	7 960 596	100,00 %

*) Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy ComArch S.A. z dnia 25 czerwca 2008 r. powołało Pana Konrada Tarańskiego na Wiceprezesa Zarządu ComArch S.A.

4.2. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy ComArch S.A.

4.2.1. Zwołanie WZA i ogłoszenie projektów uchwał

Dnia 30 maja 2008 r. Zarząd ComArch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie, działając na podstawie przepisu art. 395 § 1 i art. 399 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych oraz § 14 Statutu Spółki, zwołał Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy na dzień 25 czerwca 2008 roku, na godzinę 9.00 w Krakowie przy Alei Jana Pawła II 39A. Porządek obrad został zawarty w raporcie bieżącym nr 12/2008. Projekty uchwał, które Zarząd zamierzał przedstawić na niniejszym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy wraz z uzasadnieniami zostały przekazane do publicznej wiadomości w dniu 9 czerwca 2008 r. raportem bieżącym nr 13/2008.

Zgodnie z zasadą nr 3) zawartą w części III, pkt 1 „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW” Zarząd ComArch S.A., raportem bieżącym nr 14/2008, poinformował, że uchwałą nr 4/6/2008 z dnia 9 czerwca 2008 r. Rada Nadzorcza ComArch S.A. pozytywnie zaopiniowała projekty uchwał powyższego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki.

4.2.2. Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej ComArch S.A. za okres od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku oraz ocena sytuacji Spółki

9 czerwca 2008 roku zgodnie z zasadami nr 1) i 2) zawartymi w części III, pkt 1 „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW” Zarząd ComArch S.A. w raporcie bieżącym nr 15/2008 zaprezentował sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej ComArch S.A. za okres od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku oraz ocenę sytuacji Spółki z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki.

4.2.3. Treść uchwał podjętych przez WZA ComArch S.A. dnia 25 czerwca 2008 roku

WZA z dnia 25 czerwca 2008 roku podjęło uchwały dotyczące:

- skreślenia z porządku obrad punktu dotyczącego wyboru Komisji Skrutacyjnej;
- uchwalenia porządku obrad;
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego ComArch S.A. za rok obrotowy 1.01.2007 - 31.12.2007;
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 1.01.2007 - 31.12.2007;
- zatwierdzenia sprawozdania Rady Nadzorczej Spółki z działalności za rok obrotowy 1.01.2007 - 31.12.2007 oraz badania sprawozdania finansowego Spółki i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 1.01.2007 - 31.12.2007;
- zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego ComArch S.A. za rok obrotowy 1.01.2007 - 31.12.2007;
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ComArch za rok obrotowy 1.01.2007 - 31.12.2007;
- zatwierdzenia sprawozdania Rady Nadzorczej z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego ComArch S.A. i sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ComArch za rok obrotowy 1.01.2007 - 31.12.2007;
- podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2007 - 31.12.2007;
- udzielenia członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki absolutorium z wykonywania przez nich obowiązków w roku obrotowym 1.01.2007 - 31.12.2007;
- wyboru Pana Konrada Tarańskiego na Wiceprezesa Zarządu ComArch S.A.;
- zmian w Statucie Spółki;

- wyboru Pana Macieja Czapiewskiego na członka Rady Nadzorczej ComArch S.A.;
- zmian Regulaminu Rady Nadzorczej.

Informacje o powołanym Wiceprezesie Zarządu zostały przekazane w raporcie bieżącym nr 17/2008 natomiast o nowym członku Rady Nadzorczej w raporcie bieżącym nr 16/2008.

Pełna treść uchwał została przekazana do publicznej wiadomości raportem bieżącym 18/2008 w dniu 25 czerwca 2008 roku.

4.2.4. Lista akcjonariuszy posiadających powyżej 5% na WZA

Zarząd ComArch S.A. informuje, że zgodnie z listą akcjonariuszy uczestniczących w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy ComArch S.A. w dniu 25 czerwca 2008 roku, Elżbieta Filipiak i Janusz Filipiak oraz BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna działając w imieniu Arka BZ WBK Zrównoważonego FIO, Arka BZ WBK Stabilnego Wzrostu FIO, Arka BZ WBK Akcji FIO, Lukas FIO Subfundusz Lukas Akcyjny, Lukas FIO Subfundusz Lukas Dynamiczny Polski i Lukas FIO Subfundusz Lukas Stabilnego Wzrostu posiadali powyżej 5 % ogólnej liczby głosów na tym Zgromadzeniu, według szczegółów poniżej:

1. Janusz Filipiak – 846 000 sztuk akcji uprzywilejowanych imiennych, z których przysługiwało 4 230 000 głosów na WZA i które stanowiły 41,89 % głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 28,22 %;
2. Elżbieta Filipiak – 799 000 sztuk akcji uprzywilejowanych imiennych, z których przysługiwało 3 995 000 głosów na WZA i które stanowiły 39,57 % głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 26,65 %;
3. Małżeństwo Elżbieta i Janusz Filipiakowie – 94 000 sztuk akcji uprzywilejowanych imiennych, z których przysługiwało 470 000 głosów na WZA i które stanowiły 4,65 % głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 3,14 %;
4. BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna działając w imieniu Arka BZ WBK Zrównoważonego FIO, Arka BZ WBK Stabilnego Wzrostu FIO, Arka BZ WBK Akcji FIO, Lukas FIO Subfundusz Lukas Akcyjny, Lukas FIO Subfundusz Lukas Dynamiczny Polski i Lukas FIO Subfundusz Lukas Stabilnego Wzrostu – 1 155 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela, z których przysługiwało 1 155 000 głosów na WZA i które stanowiły 11,44 % głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 7,70 %.

Całkowita liczba głosów wynikająca z wszystkich wyemitowanych akcji ComArch S.A. wynosi 14 991 796 głosów. Na WZA w dniu 25 czerwca 2008 roku brali udział akcjonariusze reprezentujący 10 097 000 głosów.

4.3. Pozostałe wydarzenia II kwartału 2008 roku

4.3.1. Komentarz Zarządu ComArch S.A. do wydarzeń z dnia 12.04.2008 i 13.04.2008 r.

W nawiązaniu do wydarzeń z dnia 12.04.2008 i 13.04.2008 dotyczących zatrzymania i zwolnienia prezesa Zarządu ComArch S.A. Prof. Janusza Filipiaka, Zarząd ComArch S.A. wyjaśnił, że:

- Zarzuty postawione prezesowi Zarządu nie pozostawały w żadnym związku z działalnością ComArch S.A. ani w ogóle z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- Zarząd ComArch S.A. funkcjonuje na normalnych zasadach,
- sprawa w żadnym stopniu nie wpłynie także na przyszłą działalność ComArch S.A.

4.3.2. Wykaz informacji bieżących i okresowych przekazanych przez ComArch S.A. do publicznej wiadomości w 2007 roku

Zarząd ComArch S.A. podał wykaz informacji bieżących i okresowych przekazanych do publicznej wiadomości w roku 2007. Oryginały raportów znajdują się w siedzibie Spółki w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39A. Zostały również udostępnione na stronie internetowej Spółki.

4.3.3. Komentarz Zarządu ComArch S.A. w sprawie spadku kursu akcji Spółki

W związku ze znaczącym spadkiem kursu akcji ComArch S.A. w dniu 21 maja 2008 roku, Zarząd ComArch S.A. w raporcie bieżącym nr 11/2008 oświadczył, że nie ma żadnej wiedzy o jakichkolwiek zdarzeniach, które mogłyby być powodem tak dużego spadku notowań. Zarząd Spółki podtrzymał dotychczasowe zapowiedzi wyników finansowych na rok 2008.

4.3.4. Umowa z BIW Koncept Sp. z o.o.

17 kwietnia 2008 roku została podpisana pomiędzy ComArch S.A. a spółką BIW KONCEPT Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie umowa na dostawę sprzętu komputerowego oraz oprogramowania. Wartość umowy brutto wynosi 53 183 000,06 zł. Dostawa przedmiotu umowy przez Comarch zostanie wykonana w terminie do 7 czerwca 2008 r. O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 9/2008.

4.3.5. Umowa z Ogólnopolską Fundacją Edukacji Komputerowej

Dnia 17 kwietnia 2008 roku została podpisana pomiędzy ComArch S.A. a Ogólnopolską Fundacją Edukacji Komputerowej z siedzibą we Wrocławiu umowy na dostawę sprzętu komputerowego oraz oprogramowania. Wartość umowy brutto wynosi 48 424 302,22 zł. Dostawa przedmiotu umowy przez OFEK zostanie wykonana w terminie do 7 czerwca 2008 r. O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 10/2008.

4.4. Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe

4.4.1. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Spółka wykazała w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2007 r. aktywo z tytułu odroczonego podatku z tytułu ulgi inwestycyjnej z działalności w SSE (zwane dalej Aktywem) w wysokości 8 740 tys. zł. Aktywo to będzie realizować się sukcesywnie (w postaci odpisów pomniejszających zysk netto Grupy), w proporcji do generowania przez ComArch S.A. dochodu podatkowego osiągniętego z działalności zwolnionej na przestrzeni roku 2008. W okresie I kwartału 2008 r., ze względu na poziom osiągniętego w roku 2008 dochodu z działalności strefowej rozwiązano część utworzonego na 31 grudnia 2007 r. Aktywa w wysokości 4084 tys. zł. Równocześnie, zgodnie z MSR12 Spółka będzie regularnie dokonywać weryfikacji wyceny rozpoznanego Aktywa pod kątem możliwości jego realizacji oraz dalszego rozpoznania na kolejne okresy. Spółka zwraca uwagę, iż rozpoznanie Aktywa nie wpływa na przepływy pieniężne w Spółce ani w Grupie (zarówno rozpoznanie Aktywa, jak również jego realizacja). Operacja ta ma więc charakter wyłącznie memoriałowy i wynika z zastosowania przez Grupę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Comarch.

4.4.2. Rezerwa na premie z tytułu zysku netto za rok 2008

W związku z wysokim poziomem zysku netto osiągniętym w pierwszej połowie 2008 roku Grupa Comarch utworzyła rezerwy na premie z tego tytułu w wysokości 7 900 tys. zł.

4.5. Zdarzenia po dacie bilansu

4.5.1. Wybór podmiotu uprawnionego do badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych ComArch S.A.

Rada Nadzorcza ComArch S.A. bez odbycia posiedzenia w drodze pisemnego głosowania podjęła uchwałę nr 1/8/2008 z dnia 7 sierpnia w sprawie wyboru Deloitte Audyt Sp. z o. o. jako podmiotu uprawnionego do badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych ComArch S.A. Deloitte Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Pięknej 18, posiada uprawnienia do badania sprawozdań finansowych o numerze 73.

ComArch S.A. korzystał w przeszłości z usług Deloitte Audyt Sp. z o. o. w zakresie przeglądu sprawozdań finansowych za I półrocze 2006 i 2007 roku oraz badania sprawozdań finansowych Spółki ComArch S.A. i rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych Spółki ComArch S.A. za lata 2006 i 2007.

Rada Nadzorcza ComArch S.A. dokonała wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań Spółki na podstawie art. 19 ust. 2 pkt e) Statutu Spółki, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Umowa z Deloitte Audyt Sp. z o. o. ma zostać zawarta na okres 2 lat i obejmować:

- a) przegląd skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. za I półrocze 2008 roku;
- b) przegląd skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. za I półrocze 2009 roku;
- c) badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. i rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. za 2008 rok;
- d) badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. i rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. za 2009 rok.

4.5.2. Rejestracja przez Sąd Rejonowy zmiany statutu ComArch S.A.

W dniu 11 sierpnia 2008 roku ComArch S.A. otrzymała postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 28 lipca 2008 roku rejestrujące m.in. zmiany statutu Spółki uchwalone przez Zgromadzenie Akcjonariuszy w dniu 25 czerwca 2008 roku.

Na mocy w/w postanowienia dotychczasowy artykuł 18 ust. 1 Statutu Spółki: „1. Rada Nadzorcza wybiera spośród swoich członków Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego, a w miarę potrzeby także Sekretarza Rady.” otrzymuje następujące brzmienie: „1. Walne Zgromadzenie wybiera spośród członków Rady Nadzorczej- Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego, a w miarę potrzeb także Sekretarza Rady.”

Tekst jednolity Statutu Spółki ComArch S.A., zawierający zmiany zarejestrowane postanowieniem Sądu z dnia 28 lipca 2008 roku, dostępny na http://www.comarch.pl/pl/investors/corporate_governance

4.6. Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej

W II kwartale 2008 r. spółki Grupy nie wystąpiły z powództwem ani nie były pozwane w postępowaniu spełniającym kryteria określone w § 91 ust. 6 pkt 7a) i 7b) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczenia stron trzecich wynosi 4 781 tys. zł z czego część została objęta rezerwami utworzonymi w roku poprzednim. Na koniec czerwca 2008 roku zostały utworzone dodatkowe rezerwy na kwotę potencjalnych roszczeń w wysokości 860 tys. zł.

4.7. Stanowisko Zarządu odnośnie zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz

Zarząd nie podał prognozy wyników na II kwartał 2008 roku.

4.8. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązanymi, których łączna wartość od początku roku przekracza 500 000 EURO (poza transakcjami typowymi i rutynowymi)

Nie wystąpiły.

4.9. Informacje o udzielonych przez Spółkę i podmiot zależny poręczeniach oraz gwarancjach

W II kwartale 2008 r. ComArch S.A. oraz podmioty od niego zależne nie udzieliły poręczeń i gwarancji, o których mowa § 91 ust. 6 pkt 9) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.

4.10. Inne istotne informacje dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz informacje, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez emitenta

Nie wystąpiły.

5. Opis istotnych dokonań i niepowodzeń oraz czynników i zdarzeń mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy Grupy Comarch w II kwartale 2008 roku oraz czynników, które będą miały wpływ na osiągnięte wyniki w perspektywie co najmniej kolejnego kwartału

5.1. Przychody ze sprzedaży i wynik finansowy

W dwóch pierwszych kwartałach 2008 roku Grupa Comarch osiągnęła dobre wyniki finansowe. Przychody ze sprzedaży wyniosły 275 mln zł, zysk operacyjny 9,8 mln zł, a rentowność operacyjna 3,6 %.

Nominalny zysk operacyjny w drugim kwartale 2008 roku wyniósł 4,2 mln zł i był o 58,3 % mniejszy niż w drugim kwartale 2007, natomiast zysk netto przypadający na akcjonariuszy ComArch S.A. w drugim kwartale 2008 roku wyniósł 1,7 mln zł, czyli mniej o 78,4 % niż w analogicznym okresie 2007 roku.

Znaczący wpływ na wyniki finansowe osiągnięte w drugim kwartale miały zdarzenia jednorazowe. Po wyeliminowaniu wpływu kosztów programu opcji menedżerskich, utworzenia rezerwy na premie z tytułu zysku netto osiągniętego przez Grupę Comarch w 2008 roku oraz kosztów spółek założonych przez CCF FIZ, zysk operacyjny w drugim kwartale 2008 roku wzrósł o 37,9 % do poziomu 14,4 mln zł w porównaniu do 10,5 mln zł rok wcześniej. Po dalszym wyeliminowaniu wpływu rozliczenia aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego, udziału w zyskach jednostki stowarzyszonej oraz przychodów z działalności finansowej ComArch Management sp. z o.o. SKA, zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki wyniósł w drugim kwartale 2008 roku 11,3 mln zł, w porównaniu do 9,2 mln zł w drugim kwartale roku poprzedniego. Nominalny zysk EBITDA wyniósł w drugim kwartale 2008 roku 9,0 mln zł i był mniejszy o 36,9 % niż w drugim kwartale 2007 roku, natomiast skorygowany zysk EBITDA wzrósł o 4,6 mln zł (tj. o 31,5 %). Pogłębiona analiza wskazuje na istotną poprawę wyników finansowych osiągniętych przez Grupę Comarch w drugiej połowie 2008 roku w porównaniu do analogicznego okresu w 2007 roku.

W skali pierwszego półrocza 2008 roku, po wyeliminowaniu zdarzeń jednorazowych, Grupa Comarch osiągnęła wyniki finansowe porównywalne do osiągniętych w pierwszym półroczu 2007 roku. Zwraca uwagę zdecydowany wzrost przychodów ze sprzedaży produktów i usług własnych Comarch (wzrost o 32,6 mln zł), co pozwoliło zniwelować efekt znaczącego wzrostu wynagrodzeń odnotowanego w roku 2007 i mającego wpływ na poziom kosztów w pierwszych dwóch kwartałach 2008 roku. Spadek sprzedaży oprogramowania obcego i sprzętu komputerowego jest związany z sezonową zmianą popytu na te kategorie produktów. Skorygowana rentowność operacyjna wyniosła w pierwszych dwóch kwartałach 7,8 % i osiągnęła poziom wyższy do odnotowanego rok wcześniej, tj. 7,2 %. Skorygowana rentowność netto utrzymała się na porównywalnym poziomie 7,0 % w porównaniu do 6,9 % rok wcześniej.

W celu dalszego zwiększenia rentowności operacyjnej, Grupa kontynuuje politykę stabilizacji wielkości zatrudnienia na obecnym poziomie oraz zwiększenia efektywności działania. Na dzień 30 czerwca 2008 roku Grupa Comarch zatrudniała 2 785 osób, tj. o 68 osób mniej niż na koniec 2007 roku (spadek o 2,4 %).

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane finansowe w wysokości nominalnej (obliczonej zgodnie z MSSF) oraz w wysokości skorygowanej o wpływ zdarzeń jednorazowych:

	6 miesięcy 2008	6 miesięcy 2007	Q2 2008	Q2 2007
Przychody ze sprzedaży	275 052	270 409	164 720	172 033
Amortyzacja	9 382	8 101	4 798	4 162
Zysk operacyjny nominalny (zgodny z MSSF)	9 808	19 033	4 245	10 178
Wpływ na wynik kosztów opcji menedżerskich	-2 970	-553	-1 484	-277
Wpływ na wynik FIZ oraz spółek utworzonych przez CCF FIZ	-789	0	-789	0
Wpływ na wynik rezerw na premie z tytułu zysku netto osiągniętego przez Grupę Comarch w 2008 roku	-7 900	0	-7 900	0
Zysk operacyjny skorygowany	21 467	19 586	14 418	10 455

Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki nominalny (zgodny z MSSF)	166 840	17 886	1 704	7 888
Wpływ na wynik kosztów opcji menedżerskich	-2 970	-553	-1 484	-277
Wpływ na wynik FIZ oraz spółek utworzonych przez CCF FIZ	-34	0	-34	0
Wpływ na wynik rezerw na premie z tytułu zysku netto osiągniętego przez Grupę Comarch w 2008 roku	-7 900	0	-7 900	0
Wpływ na wynik przychodów z działalności finansowej ComArch Management sp. z o.o. SKA	4 158	0	4 158	0
Wpływ na wynik aktywa z podatku odroczonego	-4 804	-2 039	-3 041	-2 039
Wpływ na wynik rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w spółce zależnej	-455	0	-294	603
Wpływ na wynik udziału w zysku jednostki stowarzyszonej	0	1 846	0	1 009
Wpływ na wynik sprzedaży akcji INTERIA.PL S.A.	159 684	0	0	0
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Spółki skorygowany	19 161	18 632	11 316	9 171
EBITDA (zysk operacyjny + amortyzacja) nominalna	19 190	27 134	9 043	14 340
EBITDA (zysk operacyjny + amortyzacja) skorygowana	30 849	27 687	19 216	14 617
Rentowność operacyjna nominalna	3,6%	7,0%	2,6%	5,9%
Rentowność operacyjna skorygowana	7,8%	7,2%	8,8%	6,1%
Rentowność netto nominalna	60,7%	6,6%	1,0%	4,6%
Rentowność netto skorygowana	7,0%	6,9%	6,9%	5,3%
Marża EBITDA nominalna	7,0%	10,0%	5,5%	8,3%
Marża EBITDA skorygowana	11,2%	10,2%	11,7%	8,5%

Osiągnięte wyniki finansowe potwierdzają skuteczność realizowanej przez Grupę strategii, która zakłada:

- a) sprzedaż rozwiązań informatycznych opartych w znaczącej części na własnych produktach,
- b) rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych,
- c) stałe ulepszanie operacyjnej efektywności działania poprzez doskonalenie procedur i racjonalizację kosztów.

Dobra sytuacja finansowa Grupy Comarch jest z jednej strony efektem dotychczasowej przewagi konkurencyjnej, ale równocześnie jest czynnikiem, który umożliwia Grupie Comarch stałą rozbudowę i ulepszanie portfolio produktów. Grupa świadomie ponosi koszty pozyskiwania na rynku pracy najlepszej kadry informatycznej, inwestując w ten sposób w budowanie przewagi konkurencyjnej na przyszłość.

5.2. Struktura przychodów

Struktura rodzajowa przychodów ze sprzedaży w drugim kwartale 2008 roku uległa znacznym zmianom w porównaniu do drugiego kwartału 2007 roku. Nastąpił zdecydowany wzrost sprzedaży usług i oprogramowania własnego Comarch, łącznie o 20,5 mln zł tj. o 25,8 %. Równocześnie nastąpił spadek sprzedaży oprogramowania obcego o 24,6 mln zł, czyli 84,2 %, głównie w wyniku mniejszych niż w zeszłym roku zamówień na oprogramowanie Microsoft. Sprzedaż sprzętu komputerowego odnotowała spadek o 5,5 mln zł, tj. 9,3%. W rezultacie w drugim kwartale 2008 roku przychody ze sprzedaży ogółem spadły o 7,3 mln zł (4,3 %). Udział usług i oprogramowania własnego w całkowitej sprzedaży w drugim kwartale 2008 roku wzrósł z 46,2 % do 60,7 %, a udział łącznej sprzedaży sprzętu komputerowego i oprogramowania obcego spadł z 51,3 % do 35,3%. Pozostała sprzedaż stanowiła 4 % przychodów ze sprzedaży i była wyższa o 2,3 mln zł w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku.

Struktura sprzedaży wg rodzaju	II kwartał 2008	%	II kwartał 2007	%	zmiana PLN	zmiana %
Usługi	86 275	52,4%	66 741	38,8%	19 534	29,3%
Software własny	13 706	8,3%	12 716	7,4%	990	7,8%
Software obcy	4 632	2,8%	29 256	17,0%	-24 624	-84,2%
Hardware	53 482	32,5%	58 997	34,3%	-5 515	-9,3%
Pozostałe	6 625	4,0%	4 323	2,5%	2 302	53,3%
	164 720	100,0%	172 033	100,0%	-7 313	-4,3%

W pierwszym półroczu 2008 roku przychody ze sprzedaży wzrosły w porównaniu z pierwszym półroczem o 1,7 % do 275,1 mln zł. Wzrost sprzedaży usług i oprogramowania własnego Comarch wyniósł łącznie 32,6 mln zł tj. o 20,5 %. Sprzedaż oprogramowania obcego zmniejszyła się o 26,1 mln zł czyli o 69,2 %. Sprzedaż sprzętu komputerowego odnotowała niewielki spadek o 3,7 mln zł, tj. 5,6 %. Udział usług i oprogramowania własnego w całkowitej sprzedaży w pierwszym półroczu 2008 roku wyniósł 69,6 % i był istotnie większy niż w pierwszym półroczu 2007 (58,7 %), natomiast łączny udział sprzedaży sprzętu komputerowego i oprogramowania obcego spadł z 38,7 % do 27,2 %.

Struktura sprzedaży wg rodzaju	6 miesięcy 2008	%	6 miesięcy 2007	%	zmiana PLN	zmiana %
Usługi	152 732	55,5%	131 668	48,7%	21 064	16,0%
Software własny	38 557	14,0%	27 061	10,0%	11 496	42,5%
Software obcy	11 631	4,2%	37 743	14,0%	-26 112	-69,2%
Hardware	63 150	23,0%	66 869	24,7%	-3 719	-5,6%
Pozostałe	8 982	3,3%	7 068	2,6%	1 914	27,1%
	275 052	100,0%	270 409	100,0%	4 643	1,7%

W drugim kwartale 2008 roku wzrosła sprzedaż do odbiorców z sektora finansowo-bankowego (wzrost o 5,1 mln zł, tj. 19,7 % w porównaniu z drugim kwartałem 2007 r.), jednocześnie udział klientów z tego sektora w sprzedaży całkowitej wzrósł z 15 % do 18,8 %. Znaczny wzrost sprzedaży nastąpił także do klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw (o 2,2 mln zł, czyli o 23,8 %, wzrost udziału z 5,3 % do 6,8 %). Sprzedaż do sektorów telekomunikacja oraz handel i usługi w drugim kwartale 2008 roku utrzymała się na poziomie porównywalnym do analogicznego okresu ubiegłego roku. Spadek przychodów ze sprzedaży został odnotowany w odniesieniu do klientów z sektora publicznego (o 13,0 mln zł, tj. o 17,9 %, w związku z sezonowym zmniejszeniem się zamówień z tego sektora) oraz przemysł & utilities (o 5,7 mln zł, czyli o 29,9 %, głównie w efekcie mniejszej niż w ubiegłym roku sprzedaży oprogramowania obcego dla klientów z tego sektora).

Struktura sprzedaży wg odbiorców	II kwartał 2008	%	II kwartał 2007	%	zmiana PLN	zmiana %
Telekomunikacja, Media, IT	27 903	16,9%	27 237	15,8%	666	2,4%
Finanse i Bankowość	30 926	18,8%	25 835	15,0%	5 091	19,7%
Handel i Usługi	16 404	10,0%	16 275	9,5%	129	0,8%
Przemysł & Utilities	13 341	8,1%	19 024	11,1%	-5 683	-29,9%
Sektor publiczny	59 310	36,0%	72 271	42,0%	-12 961	-17,9%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	11 259	6,8%	9 092	5,3%	2 167	23,8%
Pozostałe	5 577	3,4%	2 299	1,3%	3 278	142,6%
	164 720	100,0%	172 033	100,0%	-7 313	-4,3%

W całym pierwszym półroczu 2008 roku widoczny jest znaczący wzrost sprzedaży do klientów z sektora finansowo-bankowego (wzrost o 38,1 %) i MSP (wzrost o 16,3 %), przy równoczesnym zmniejszeniu się sprzedaży do sektora telekomunikacyjnego (spadek o 17,0 %) i przemysłowego (spadek o 14,6 %). Potwierdza to przewidywania Grupy co do kształtowania się popytu na usługi informatyczne w bieżącym roku. Niezależnie od okresowych wahań koniunktury w poszczególnych sektorach gospodarki, dzięki szerokiemu portfelowi klientów i utrzymywaniu dywersyfikacji źródeł przychodów i różnorodności oferty, Grupa Comarch ma zapewnioną możliwość stabilnego rozwoju działalności.

Struktura sprzedaży wg odbiorców	6 miesięcy 2008	%	6 miesięcy 2007	%	zmiana PLN	zmiana %
Telekomunikacja, Media, IT	45 549	16,6%	54 851	20,3%	-9 302	-17,0%
Finanse i Bankowość	65 550	23,8%	47 481	17,6%	18 069	38,1%
Handel i Usługi	33 426	12,2%	32 732	12,1%	694	2,1%
Przemysł & Utilities	24 870	9,0%	29 137	10,8%	-4 267	-14,6%
Sektor publiczny	74 515	27,1%	80 112	29,6%	-5 597	-7,0%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	23 493	8,5%	20 202	7,5%	3 291	16,3%
Pozostałe	7 649	2,8%	5 894	2,1%	1 755	29,8%
	275 052	100,0%	270 409	100,0%	4 643	1,7%

Sprzedaż zagraniczna w pierwszych dwóch kwartałach 2008 roku odnotowała spadek o 4 % w porównaniu do dwóch kwartałów 2007 roku. Jej udział w sprzedaży ogółem ukształtował się na poziomie 18,2 % wobec 19,3 % w ubiegłym roku. Zarząd Comarch zwraca uwagę, że sprzedaż zagraniczna Grupy podlega niekorzystnym efektom związanym z silnym kursem polskiej waluty. W okresie pomiędzy 2 kwartałem 2007 roku a 2 kwartałem 2008 średni kurs PLN wobec EUR umocnił się o 10,4 %, a wobec USD o 22,3 %, co miało negatywny wpływ na wyniki osiągane ze sprzedaży eksportowej.

Mimo niesprzyjających obecnie warunków makroekonomicznych, jednym z głównych celów strategicznych Grupy pozostaje intensyfikacja sprzedaży zagranicznej na wybranych rynkach, głównie Europy Zachodniej i Środkowej, jako skutecznej metody na długofalowy rozwój działalności Comarch. Wartość kontraktów zagranicznych w portfelu zamówień na 2008 rok wynosi 100,7 mln zł i jest wyższy o 5,3 % niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Geograficzna struktura sprzedaży	6 miesięcy 2008	%	6 miesięcy 2007	%
Kraj	224 935	81,8%	218 205	80,7%
Zagranica	50 117	18,2%	52 204	19,3%
	275 052	100,0%	270 409	100,0%

Struktura przychodów pokazuje, iż sprzedaż Grupy Comarch jest dobrze zdywersyfikowana i Grupa nie jest uzależniona od pojedynczego sektora, klienta czy sprzedawanego produktu. Taka struktura przychodów znacząco redukuje ryzyko działalności operacyjnej, związane z możliwymi wahaniami koniunktury w poszczególnych sektorach w danym roku.

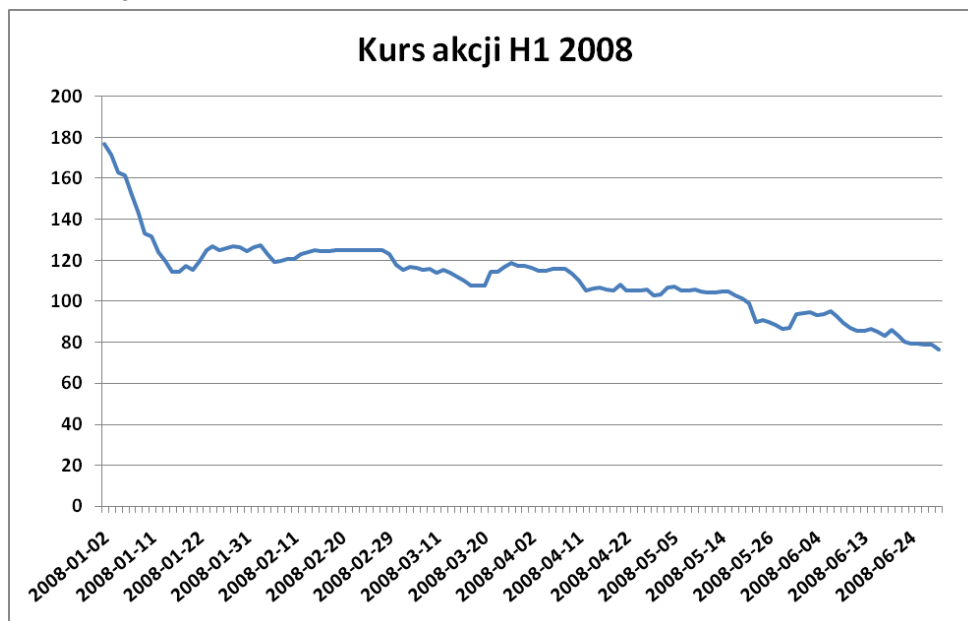
5.3. Portfel zamówień

Portfel zamówień na rok bieżący wynosił na koniec lipca 2008 roku 489,9 mln zł i był wyższy o 0,6 % niż w analogicznym okresie w 2007 roku, przy czym wzrost zamówień na produkty i usługi własne Comarch wyniósł 20,6 %. Udział kontraktów zagranicznych w portfelu zamówień pozostaje na stabilnym poziomie 20,5 %, udział sprzedaży usług i licencji własnych w portfelu zamówień wzrósł dynamicznie z 62,8 % do 75,4 %.

Znaczący wzrost portfela zamówień na produkty i usługi własne w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku potwierdza dalsze możliwości dynamicznego rozwoju Grupy w kolejnych okresach. Spadek zamówień na sprzęt komputerowy i oprogramowanie obce ma charakter przejściowy i jest związany głównie z sezonową zmiennością w otrzymywanych zamówieniach. Równocześnie Zarząd Spółki podkreśla, że zwiększenie rentowności operacyjnej poprzez sprzedaż własnych rozwiązań pozostaje jednym z najważniejszych priorytetów Grupy w bieżącym roku i kolejnych latach.

Portfel zamówień na rok bieżący	Stan na 31 lipca 2008 r.	Stan na 31 lipca 2007 r.	Zmiana
Przychody zakontraktowane na rok bieżący	489 857	487 176	0,6%
w tym kontrakty zagraniczne	100 660	95 618	5,3%
<i>udział kontraktów zagranicznych</i>	<i>20,5%</i>	<i>19,6%</i>	
w tym usługi i software własne	369 193	306 037	20,6%
<i>udział usług i software własnych</i>	<i>75,4%</i>	<i>62,8%</i>	

5.4. Kurs akcji ComArch S.A.

Wyniki Grupy w przyszłych kwartałach będą zależeć przede wszystkim od globalnej sytuacji makroekonomicznej, utrzymywania się dobrej koniunktury w polskiej gospodarce, sytuacji finansowej średnich i dużych przedsiębiorstw, które stanowią podstawową bazę klientów Grupy oraz tempa wzrostu wynagrodzeń pracowników branży IT.

5.5. Zdarzenia z II kwartału 2008 roku o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch

5.5.1. Umowa z BIW Koncept Sp. z o.o.

17 kwietnia 2008 roku została podpisana pomiędzy ComArch S.A. a spółką BIW KONCEPT Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie umowa na dostawę sprzętu komputerowego oraz oprogramowania. Wartość umowy brutto wynosi 53 183 000,06 zł. Dostawa przedmiotu umowy przez Comarch zostanie wykonana w terminie do 7 czerwca 2008 r. O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 9/2008.

5.5.2. Umowa z Ogólnopolską Fundacją Edukacji Komputerowej

Dnia 17 kwietnia 2008 roku została podpisana pomiędzy ComArch S.A. a Ogólnopolską Fundacją Edukacji Komputerowej z siedzibą we Wrocławiu umowy na dostawę sprzętu komputerowego oraz oprogramowania. Wartość umowy brutto wynosi 48 424 302,22 zł. Dostawa przedmiotu umowy przez OFEK zostanie wykonana w terminie do 7 czerwca 2008 r. O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr 10/2008.

5.5.3. Powołanie członka Rady Nadzorczej ComArch S.A.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy na posiedzeniu w dniu 25 czerwca 2008 roku powołało Pana Macieja Czapiewskiego na stanowisko Członka Rady Nadzorczej ComArch S.A. Życiorys Pana Czapiewskiego oraz pozostałe informacje wymagane zgodnie z §5 ust. 1 pkt 22) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych zostały przedstawione w raporcie bieżącym nr 16/2008 w dniu 17 czerwca 2008 roku.

5.5.4. Powołanie osoby zarządzającej ComArch S.A.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy na posiedzeniu w dniu 25 czerwca 2008 roku powołało Pana Konrada Tarańskiego, na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, Dyrektora Finansowego ComArch S.A. Życiorys Pana Tarańskiego oraz pozostałe informacje wymagane zgodnie z §5 ust. 1 pkt 22) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych zostały przedstawione w raporcie bieżącym nr 17/2008 w dniu 20 czerwca 2008 roku.

5.6. Zdarzenia po dacie bilansu o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch

5.6.1. Wybór podmiotu uprawnionego do badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych ComArch S.A.

Rada Nadzorcza ComArch S.A. bez odbycia posiedzenia w drodze pisemnego głosowania podjęła uchwałę nr 1/8/2008 z dnia 7 sierpnia w sprawie wyboru Deloitte Audyt Sp. z o. o. jako podmiotu uprawnionego do badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych ComArch S.A. Deloitte Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Pięknej 18, posiada uprawnienia do badania sprawozdań finansowych o numerze 73.

ComArch S.A. korzystał w przeszłości z usług Deloitte Audyt Sp. z o. o. w zakresie przeglądu sprawozdań finansowych za I półrocze 2006 i 2007 roku oraz badania sprawozdań finansowych Spółki ComArch S.A. i rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych Spółki ComArch S.A. za lata 2006 i 2007.

Rada Nadzorcza ComArch S.A. dokonała wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań Spółki na podstawie art. 19 ust. 2 pkt e) Statutu Spółki, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Umowa z Deloitte Audyt Sp. z o. o. ma zostać zawarta na okres 2 lat i obejmować:

- a) przegląd skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. za I półrocze 2008 roku;
- b) przegląd skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. za I półrocze 2009 roku;
- c) badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. i rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. za 2008 rok;
- d) badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. i rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółki ComArch S.A. za 2009 rok.

VI. Skrócone kwartalne sprawozdanie finansowe ComArch S.A. za II kwartał 2008 roku

I. Bilans	30 czerwca 2008 r.	30 marca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.	30 czerwca 2007 r.
AKTYWA				
I. Aktywa trwałe	433 626	376 437	228 145	215 081
1. Wartości niematerialne i prawne	2 763	2 960	3 146	3 247
2. Rzeczowe aktywa trwałe	201 520	191 610	185 385	171 942
3. Inwestycje długoterminowe	225 169	176 638	35 983	36 210
3.1. Długoterminowe aktywa finansowe	225 126	176 595	35 940	36 167
a) w jednostkach powiązanych	225 126	176 595	35 940	36 167
b) w pozostałych jednostkach	-	-	-	-
3.2. Inne inwestycje długoterminowe	43	43	43	43
4. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	4 174	5 229	3 631	3 682
4.1 Aktywa z tytułu podatku odroczonego	3 385	3 930	3 116	3 507
4.2 Inne rozliczenia międzyokresowe	789	1 299	515	175
II. Aktywa obrotowe	238 218	227 750	278 169	270 884
1. Zapasy	21 796	22 876	32 423	40 534
2. Należności krótkoterminowe	132 332	132 142	169 342	158 313
2.1. Od jednostek powiązanych	16 056	16 536	22 807	17 253
2.2. Od pozostałych jednostek	116 275	115 606	146 535	141 060
3. Inwestycje krótkoterminowe	62 068	50 818	51 657	41 773
3.1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	62 068	50 818	51 657	41 773
a) w jednostkach powiązanych	3 400	5 825	1 450	1 450
b) w pozostałych jednostkach	84	7 079	12	128
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	58 584	37 914	50 195	40 195
4. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	22 022	21 914	24 747	30 264
Aktywa razem	671 844	604 187	506 314	485 965
PASYWA				
I. Kapitał własny	465 934	419 137	264 948	253 286
1. Kapitał zakładowy	7 960	7 960	7 960	7 960
2. Kapitał zapasowy	256 067	230 244	230 244	230 245
3. Kapitał z aktualizacji wyceny	190 221	143 415	-	6
4. Pozostałe kapitały rezerwowe	745	745	745	745
5. Kapitał z rozliczenia fuzji	-	-	-	-
6. Zysk (strata) z lat ubiegłych	176	25 999	176	176
7. Zysk (strata) netto	10 765	10 774	25 823	14 154
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	205 910	185 050	241 366	232 679
1. Rezerwy na zobowiązania	3 519	2 754	3 252	1 087
1.1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 308	1 262	1 202	1 073
1.2. Pozostałe rezerwy	2 211	1 492	2 050	14
a) krótkoterminowe	2 211	1 492	2 050	14
2. Zobowiązania długoterminowe	89 715	82 119	78 157	70 192
2.1. wobec jednostek powiązanych	233	273	305	381
2.2. Wobec pozostałych jednostek	89 482	81 846	77 852	69 811
3. Zobowiązania krótkoterminowe	73 354	72 511	109 697	134 096
3.1. wobec jednostek powiązanych	5 705	4 679	6 085	5 492
3.2. wobec pozostałych jednostek	65 877	65 748	102 237	126 815
3.3. Fundusze specjalne	1 772	2 084	1 375	1 789
4. Rozliczenia międzyokresowe	39 322	27 666	50 260	27 304
4.1 Inne rozliczenia międzyokresowe	39 322	27 666	50 260	27 304
a) krótkoterminowe	39 322	27 666	50 260	27 304
Pasywa razem	671 844	604 187	506 314	485 965
Wartość księgowa	465 934	419 137	264 948	253 286
Liczba akcji (w szt.)	7 960 596	7 960 596	7 960 596	7 960 596
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	58,53	52,65	33,28	31,82
Rozwodniona liczba akcji (w szt.)	7 960 596	7 960 596	7 960 596	7 761 178
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	58,53	52,65	33,28	32,64

II. Rachunek zysków i strat	II kwartał 2008	6 miesięcy 2008	II kwartał 2007	6 miesięcy 2007
Za okres od 01.01 – 30.06.2008 oraz 01.01- 30.06.2007 (w tys. PLN)				
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:	148 896	251 723	160 327	246 282
- od jednostek powiązanych	9 508	15 607	7 297	15 151
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	85 853	167 887	67 834	134 854
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	63 043	83 836	92 493	111 428
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:	112 445	179 425	130 544	192 160
- jednostkom powiązanym	3 998	7 820	3 498	8 659
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	57 467	106 930	51 869	96 845
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	54 978	72 495	78 675	95 315
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	36 451	72 298	29 782	54 122
IV. Koszty sprzedaży	12 243	21 371	8 021	17 140
V. Koszty ogólnego zarządu	15 769	22 464	6 725	13 144
VI. Zysk (strata) ze sprzedaży	8 439	28 463	15 036	23 838
VII. Pozostałe przychody operacyjne	93	337	287	446
1. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	-71	-	8	67
2. Inne przychody operacyjne	164	337	279	379
VIII. Pozostałe koszty operacyjne	3 865	12 964	5 290	9 193
1. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	6	6	-	-
2. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	49	49	-	-
3. Koszt prac sfinansowanych dotacjami	2 649	9 550	3 968	6 874
4. Inne koszty operacyjne	1 161	3 359	1 322	2 319
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	4 667	15 836	10 033	15 091
X. Przychody finansowe	832	1 539	440	1 212
1. Odsetki, w tym:	703	1 371	555	1 210
- od jednostek powiązanych	86	195	63	186
2. Zysk ze zbycia inwestycji	82	82	-	-
3. Aktualizacja wartości inwestycji	-	-	-	-
4. Inne	47	86	-115	2
XI. Koszty finansowe	4 527	6 383	1 948	2 908
1. Odsetki	1 005	1 928	743	981
2. Aktualizacja wartości inwestycji	528	528	-	-
3. Inne	2 994	3 927	1 205	1 927
XII. Zysk (strata) z działalności gospodarczej	972	10 992	8 525	13 395
XV. Zysk (strata) brutto	972	10 992	8 525	13 395
XVI. Podatek dochodowy	981	227	-385	-759
XIX. Zysk (strata) netto	-9	10 765	8 910	14 154
Zysk (strata) netto (zanualizowany)		21 334		31 792
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie 01.07.2007 – 30.06.2008 (w szt.)		7 960 596		7 604 714
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		2,68		4,18
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie 01.07.2007 – 30.06.2008 (w szt.)		7 960 596		7 673 809
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		2,68		4,14

III. Rachunek zmian w kapitale własnym	II kwartał 2008	6 miesięcy 2008	12 miesięcy 2007	6 miesięcy 2007
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	419 137	264 948	238 691	238 691
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-	-
I.a Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	419 137	264 948	238 691	238 691
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	7 960	7 960	7 519	7 519
1.1 Zmiany kapitału zakładowego	-	-	441	441
a) zwiększenia (z tytułu)	-	-	441	441
- emisja akcji – wynikające z programu opcji menedżerskich	-	-	441	441
- emisja akcji – wynikające z zamiany opcji menedżerskich	-	-	-	-
1.2 Kapitał zakładowy na koniec okresu	7 960	7 960	7 960	7 960
2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na początek okresu	-	-	-	-
2.1 Należne wpłaty na kapitał zakładowy na koniec okresu	-	-	-	-
3. Kapitał zapasowy na początek okresu	230 244	230 244	172 097	172 097
3.1 Zmiany kapitału zapasowego	25 823	25 823	-	65 482
a) zwiększenia (z tytułu)	25 823	25 823	65 481	44 279
- podział zysku z lat poprzednich	25 823	25 823	44 279	-
- przeniesienie kapitału rezerwowego	-	-	21 202	21 203
b) zmniejszenia	-	-	7 334	7 334
- pokrycie straty z fuzji	-	-	7 334	7 334
3.2 Kapitał zapasowy na koniec okresu	256 067	256 067	230 244	230 245
4. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	143 415	0	6	6
4.1 Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	46 806	190 221	-	-
a) zwiększenia (z tytułu)	46 806	190 221	-	-
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych i jednostek uczestnictwa	46 806	190 221	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-	-	6	-
- wycena bilansowa udziałów w walutach obcych	-	-	6	-
4.2 Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	190 221	190 221	0	6
5. Kapitał z fuzji na początek okresu	0	0	-7 334	-7 334
a) zwiększenia	-	-	7 334	7 334
- pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	-	7 334	7 334
5.1. Kapitał z fuzji na koniec okresu	0	0	-	-
6. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	745	745	21 948	21 948
a) zmniejszenia	-	-	21 203	21 203
- przeniesienie na kapitał zapasowy	-	-	21 203	21 203
6.1 Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	745	745	745	745
7. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	25 999	25 999	44 455	44 455
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-	-
7.1 Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	25 999	25 999	44 455	44 455
a) zmniejszenia (z tytułu)	25 823	25 823	44 279	44 279
- przeniesienie zysku z lat poprzednich na kapitał zapasowy	25 823	25 823	44 279	44 279
7.2 Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	176	176	176	176
8. Wynik netto	-9	10 765	25 823	14 154
8.1 Wynik za okres	-9	10 765	25 823	14 154
8.2 Wynik za okres I kwartału 2008	10 774	-	-	-
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	465 934	465 934	264 948	253 286
III. Kapitał własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	465 934	465 934	264 948	253 286

IV. Rachunek przepływu środków pieniężnych

Za okres od 01.01– 31.03.2008
oraz 01.01-31.03.2007 (w tys. PLN)

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

	II kwartał 2008	6 miesięcy 2008	II kwartał 2007	6 miesięcy 2007
I. Zysk (strata) netto	-9	10 765	8 910	14 154
II. Korekty razem	21 302	13 854	-9 888	-4 022
1. Amortyzacja	4 289	8 414	3 942	7 458
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	605	74	-37	299
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	1 459	2 765	715	1 468
4. (Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	564	493	-47	-106
5. Zmiana stanu rezerw	1 310	- 2	-495	-869
6. Zmiana stanu zapasów	1 079	10 626	-17 583	-21 036
7. Zmiana stanu należności	-270	37 282	-50 202	-12 912
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	207	-37 312	55 655	38 165
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	12 059	-8 486	-1 836	-17 074
10. Inne korekty	-	-	-	585

III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II) - metoda pośrednia

21 293   24 619   -978   10 132

B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

I. Wpływy	7 461	7 811	2 235	2 363
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	296	321	196	324
2. Z aktywów finansowych, w tym:	7 165	7 490	2 039	2 039
a) w jednostkach powiązanych	125	450	-	-
- zbycie aktywów finansowych	-325	-	-	-
b) w pozostałych jednostkach	7 040	7 040	2 039	2 039
- zbycie aktywów finansowych	7 040	7 040	2 039	2 039
II. Wydatki	-14 048	-35 042	-28 545	-39 594
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-14 048	-25 542	-29 130	-37 394
2. Na aktywa finansowe, w tym:	-	-9 500	585	-2 200
a) w jednostkach powiązanych	-	-2 500	585	-200
- nabycie aktywów finansowych	-100	-100	-	-
- udzielone pożyczki długoterminowe	-	-	-	-200
- udzielone pożyczki krótkoterminowe	100	-2 400	-	-
- dopłaty do kapitału	-	-	585	-
b) w pozostałych jednostkach	-	-7 000	-	-2 000
- nabycie aktywów finansowych	-	-7 000	-	-2 000

III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)

-6 587   -27 231   -26 310   -37 231

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

I. Wpływy	9 590	15 416	20 913	20 914
1. Wpłata emisji akcji	-	-	442	442
2. Kredyty i pożyczki	9 530	15 356	20 470	20 471
3. Odsetki	60	60	-	-
4. Inne wpływy finansowe	-	-	1	1
II. Wydatki	-2 493	-4 390	-1 949	-3 294
1. Spłaty kredytów i pożyczek	-974	-1 564	-590	-1 090
2. Odsetki	-1 519	-2 826	-	-
3. Inne wydatki finansowe	-	-	-716	-1 470
4. Inne zobowiązania finansowe	-	-	-643	-734

III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)

7 097   11 026   18 964   17 620

D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)

21 803   8 414   -8 324   -9 479

E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	21 197	8 339	-8 288	-9 778
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	606	-75	36	-299
F. Środki pieniężne na początek okresu	37 225	50 083	48 415	49 905
H. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- E), w tym:	58 422	58 422	40 127	40 127
- o ograniczonej możliwości dysponowania	-	-	-	-

V. Dodatkowe informacje i objaśnienia

1. Stosowane zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity - Dz.U. z 2002 r. Nr 76 poz. 694 z późniejszymi zmianami).

Kompletny opis stosowanych zasad rachunkowości został przedstawiony w ostatnim rocznym sprawozdaniu finansowym Spółki tj. sprawozdaniu za okres od 1 stycznia 2007 do 31 grudnia 2007 r. Gdyby sprawozdanie jednostkowe za 6 miesięcy 2008 było sporządzane wg MSSF wynik finansowy wynosiłby 3 663 tys. zł.

2. Wybrane zasady wyceny

Długoterminowe aktywa finansowe

Na dzień bilansowy aktywa finansowe prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako długoterminowe, jeżeli okres ich dalszego posiadania wynosi ponad 12 miesięcy liczony od dnia bilansowego.

Udziały wyceniane są w księgach rachunkowych na dzień ich nabycia lub powstania według cen nabycia, a na dzień bilansowy wg cen nabycia pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. W przypadku wystąpienia trwałej utraty wartości dokonuje się odpisu aktualizującego nie później niż na dzień bilansowy.

Wartość jednostek uczestnictwa w FIZ wyceniana jest w wartości godziwej a skutki wyceny rozliczane są z kapitałem z aktualizacji.

Pożyczki wyceniane są według wartości nominalnej powiększonej o naliczone memoriałowo odsetki.

Krótkoterminowe aktywa finansowe

Aktywa wykazane w sprawozdaniu obejmują głównie aktywa pieniężne oraz udzielone podmiotom zależnym pożyczki. Aktywa pieniężne obejmują środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych oraz naliczone memoriałowo odsetki od aktywów finansowych. Środki pieniężne w walucie krajowej wycenione zostały w wartości nominalnej, natomiast środki pieniężne w walutach obcych zostały wycenione na dzień bilansowy po kursie średnim NBP. Pożyczki wyceniane są według wartości nominalnej powiększonej o naliczone memoriałowo odsetki.

3. Informacje o istotnych zmianach wielkości szacunkowych, w tym o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów

ComArch S.A. odwróciła dokonany w 2007 roku odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 22 tys. zł. Kwotę odwrócenia ujęto w pozycji pozostałe przychody operacyjne. ComArch S.A. w II kwartale 2008 roku utworzył odpis aktualizujący wartość towarów i materiałów w kwocie 71 tys. zł. Na posiadanych przez Spółkę zapasach nie ustanowiono żadnych zabezpieczeń.

Z uwagi na fakt, iż Spółka prowadzi zarówno działalność opodatkowaną na zasadach ogólnych jak i zwolnioną, więc przejściowe różnice w dochodzie podatkowym mogą realizować się w ramach obu tych działalności. Jednocześnie ostateczne ustalenie, w ramach której z działalności (opodatkowanej czy zwolnionej) różnice przejściowe zostaną zrealizowane, jest dokonywane na bazie rocznego rozliczenia podatku dochodowego po zakończeniu roku obrotowego. W 2008 r. utworzono aktywo z tytułu różnic przejściowych w podatku dochodowym w kwocie 919 tys. zł i rozwiązano część aktywa utworzonego na dzień 31 grudnia 2007 r. w kwocie 650 tys. zł a także utworzono rezerwę na podatek odroczony w kwocie 106 tys. zł. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik 2008 roku wyniósł 163 tys. zł.

4. Wybrane noty do skróconego sprawozdania finansowego

4.1. DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	30 czerwca 2008 r.	31 marca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.	30 czerwca 2007 r.
a) w jednostkach zależnych i współzależnych	225 126	176 595	35 940	24 907
- udziały lub akcje	27 886	28 414	28 314	17 803
- udzielone pożyczki	4 867	3 145	5 439	6 055
- inne papiery wartościowe	191 281	144 436	1 060	-
- inne długoterminowe aktywa finansowe (odsetki od udzielonych pożyczek)	1 092	600	1 127	1 049
b) w jednostkach stowarzyszonych	-	-	-	11 260
- udziały lub akcje	-	-	-	11 260
c) w pozostałych jednostkach	-	-	-	-
- udzielone pożyczki	-	-	-	-
Długoterminowe aktywa finansowe, razem	225 126	176 595	35 940	36 167

4.2. ZMIANA STANU DŁUGOTERMINOWYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)	II kwartał 2008	6 miesięcy 2008	II kwartał 2007	6 miesięcy 2007
a) stan na początek okresu	176 595	35 940	29 148	36 250
- udziały lub akcje	28 414	28 314	29 063	29 063
- pożyczki	3 745	6 566	85	7 187
- inne długoterminowe aktywa	144 436	1 060	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	49 406	190 408	199	199
- wycena innych długoterminowych aktywów	46 745	190 221	-	-
- nabycie akcji w jednostkach zależnych	-	100	-	-
- udzielone pożyczki jednostkom zależnym	-	-	-	-
- udzielone pożyczki w jednostkach pozostałych	-	-	85	85
- odsetki należne od pożyczek długoterminowych	87	87	114	114
- wycena bilansowa pożyczek długoterminowych	-	-	-	-
- aktualizacja wartości udziałów w walutach obcych	-	-	-	-
- reklasyfikacja do długoterminowych pożyczek od jednostek zależnych	2 574	-	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	875	1 222	-6 820	282
- zbycie akcji w spółkach stowarzyszonych	-	-	-	-
- zmniejszenia udziałów w związku z fuzją	-	-	-	-
- spłata pożyczek jednostek zależnych	-	-	-	-
- spłata pożyczek jednostek pozostałych	-	-	37	88
- wycena bilansowa udziałów	527	527	194	194
- wycena bilansowa pożyczek długoterminowych i innych aktywów	348	695	-	-
-przekwalifikowanie do krótkoterminowych aktywów finansowych	-	-	-7 051	-
- przekwalifikowanie do długoterminowych aktywów finansowych	-	-	-	-
d) stan na koniec okresu	225 126	225 126	36 167	36 167

4.3. KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	30 czerwca 2008 r.	31 marca 2008 r.	31 grudnia 2007 r.	30 czerwca 2007 r.
a) w jednostkach zależnych i współzależnych	3 400	5 825	1 450	1 450
- udzielone pożyczki	3 400	5 825	1 450	1 450
b) w pozostałych jednostkach	84	7 079	12	127
- inne papiery wartościowe, w tym:	-	7 079	-	-
- jednostki uczestnictwa w funduszu	-	7 039	-	-
- bony skarbowe	-	-	-	-
- udzielone pożyczki	-	-	12	64
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe, w tym:	84	40	-	63
- aktywo z tytułu wyceny kontraktów forward	84	40	-	63
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	58 584	37 914	50 195	40 196
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	48 422	37 225	50 083	40 127
- inne środki pieniężne	10 000	-	-	-
- inne aktywa pieniężne	162	689	112	69
Krótkoterminowe aktywa finansowe, razem	62 068	50 818	51 657	41 773